

Etunimien sukupuolittavat merkitykset

Kielenkäyttäjien luontoaiheisille etunimille hahmottama sukupuoli

Ella Sariola

Pro gradu -tutkielma

Kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Toukokuu 2022

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Ella Sariola

Etunimien sukupuolittavat merkitykset. Kielenkäyttäjien luontoaiheisille etunimille hahmottama sukupuoli.

Sivumäärät: 44 s, liitteet 19 s.

Pro gradu -tutkielmassani tutkin, mitkä tekijät vaikuttavat siihen, kuinka nimille hahmotetaan sukupuolta. Tutkimuksen kohteena ovat luontoaiheiset henkilönnimet. Tutkimus sijoittuu nimistöntutkimuksen alueelle, ja siinä on hyödynnetty sekä määrällisiä että laadullisia menetelmiä. Aineistona on kyselytutkimus, joka koostuu 25 luontoaiheisesta, semanttisesti läpinäkyvästä merkitysnimestä. Kielenkäyttäjät arvioivat, mille sukupuolelle nimet sopivat parhaiten. Tarkastelen tutkimuksessani, onko nimien koettu sukupuolisuus yhteydessä vakiintuneiden naisten ja miesten nimien rakennepiirteisiin, joita on aiemmin tutkinut esimerkiksi Pylvänäinen (2011). Tarkastelen myös, miten nimien merkityssisältö ja rakenne ovat yhteydessä nimen sukupuolittaviin merkityksiin. Tutkin, mitä perusteluita kielenkäyttäjät käyttävät sekä millaisia nimiä he ovat valmiita kelpuuttamaan nimiksi. Tarkastelussani käytän apuna myös aiempaa tutkimusta molemmille sukupuolille annetuista nimistä (esim. Poso 2016).

Tuloksista on havaittavissa, että luontoon liittyvät nimet hahmotetaan tyypillisemmin feminiinisiksi kuin maskuliinisiksi. Marjoihin ja kukkiin liittyvät nimet hahmotetaan kaikkein feminiinisimmiksi, ja eläimiin liittyvät nimet kaikista maskuliinisimmiksi. Neutraaleimmiksi koetaan puihin ja metsään liittyvät nimet. Neutraaleiksi koetut nimet ovat tyypillisesti konsonanttialkuisia ja lyhyitä. Nimet, jotka muistuttavat rakenteeltaan tyypillisiä miesten nimiä, hahmotetaan useammin neutraaleiksi kuin nimet, joiden rakenne muistuttaa tyypillisiä naisten nimiä. Feminiinisimmiksi koetut nimet ovat tyypillisesti pitkiä ja vokaaliloppuisia, kun taas maskuliinisimmiksi koetut nimet ovat useammin lyhyitä ja konsonanttialkuisia.

Nimen merkityssisältö ja äänneasu sekä nimen koettu neutraalius, eli että nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vain, ovat tärkeimpiä tekijöitä nimen sukupuolen hahmottumisessa. Kielenkäyttäjien omista sukupuolen hahmottamiskeinoista nousevat esiin nimen vieraskieliset vastineet, tunne ja intuitio, kahtiajakautunut mielikuva, nimen aihepiiri sekä muihin hahmoihin yhdistäminen. Kielenkäyttäjät vaikuttavat olevan selvillä naisten ja miesten nimien tyypillisistä rakenteista. Mikään yksittäinen piirre ei tunnu olevan selvä sukupuolen määrittäjä vaan kokonaisuus ratkaisee. Seuraavaksi katseen voisi suunnata tarkemmin nimiin, joiden muodon ja merkityksen välillä on ristiriita.

Avainsanat: henkilönnimet, kyselytutkimus, nimistöntutkimus, sukupuoli, sukupuolineutraalius

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Molemmille sukupuolille annetut nimet nimistöntutkimuksen yleisen teorian valossa	7
3	Suomalaiset etunimet	12
4	Aineiston esittely ja analyysin toteutus	17
4.1	Aineiston esittely	17
4.2	Analyysin toteutus	20
5	Nimien hahmotettu sukupuolisuus	21
5.1	Määrällinen yleiskuva	21
5.1.1	Merkitysryhmille hahmotettu sukupuolisuus	21
5.1.2	Nimen sukupuolen hahmottamiseen käytetyt perustelut	22
5.1.3	Kielenkäyttäjien iän suhde nimen sukupuolisuuden tulkintaan	24
5.2	Neutraaleiksi koetut nimet	25
5.2.1	Neutraalien nimien rakenne	25
5.2.2	Neutraaleiksi hahmotettujen nimien arviointiin käytetyt perustelut	27
5.3	Feminiinisiksi koetut nimet	28
5.3.1	Feminiinisten nimien rakenne	28
5.3.2	Feminiinisiksi hahmotettujen nimien arviointiin käytetyt perustelut	29
5.4	Maskuliinisiksi koetut nimet	29
5.4.1	Maskuliinisten nimien rakenne	29
5.4.2	Maskuliinisiksi hahmotettujen nimien arviointiin käytetyt perustelut	31
6	Kielenkäyttäjien omat sukupuolen hahmottamisperusteet sekä kielenkäyttäjien ajatuksia nimien sukupuolisuudesta ja nimeksi kelpaavuudesta	32
6.1	Kielenkäyttäjien omat perustelut	32
6.1.1	Nimien vieraskieliset vastineet	32
6.1.2	Tunne ja intuitio	33
6.1.3	Kahtiajakautunut mielikuva	33
6.1.4	Nimen aihepiiri	33
6.1.5	Muihin hahmoihin yhdistäminen	34
6.2	Kielenkäyttäjien ajatuksia nimien sukupuolisuudesta	35
6.3	Nimeksi kelpaavuus	36

7 Päätäntö	38
Lähteet	41
Liitteet	43
Liite 1. Kyselylomake	43

1 Johdanto

Mikä tekee tietystä nimestä naisen nimen ja toisesta miehen? Millä perusteilla päätetään, keille nimi sopii, naiselle, miehelle vai kaikille? Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, mitkä seikat vaikuttavat siihen, kuinka nimien sukupuolisidonnaisuutta hahmotetaan. Tutkimukseni kohteeksi valikoituivat luontoaiheiset etunimet, koska niitä pidetään yleisesti melko sukupuolineutraaleina. Luontoaiheiset nimet ovat myös semanttisesti läpinäkyviä, jolloin voidaan helposti tarkastella nimen merkityksen ja täten siis myös mahdollisten sukupuolistereotyyppien vaikutusta nimen sukupuolen hahmottamiseen.

Tutkimukseni sijoittuu nimistöntutkimuksen alueelle. Henkilönnimistöä on tutkittu melko paljon jo aiemminkin. Etunimiä on tutkinut aiemmin esimerkiksi Eero Kiviniemi (1982). Kalenterinimien tyypillisiä piirteitä tutkinut Liina Pylvänäinen (2011) nostaa esiin, että naisten ja miesten nimet poikkeavat toisistaan esimerkiksi alku- ja loppuäänteidensä osalta. Sukupuolineutraaleja nimiä on käsitelty tutkimuksessa vähemmän, mutta aihetta on tutkinut esimerkiksi Laura Poso (2016), joka toteaa, että molemmille sukupuolille tasaisesti annetut nimet ovat tyypillisesti lyhyitä ja sisältävät muita suomalaisia nimiä enemmän vierasperäisiä kirjaimia. Davis Van Fleet ja Leanne Atwater (1997) puolestaan toteavat, että koettu sukupuolineutraalius on yhteydessä siihen, kuinka tuttu nimi on. Sukupuolen hahmottamista nimille on tutkittu hyvin vähän. Sini Söyrinki (2015) on kuitenkin tutkinut sukupuolen kokemista harvinaisille etunimille ja tuo esiin, että nimen rakenne ja semantiikka vaikuttavat sukupuolen hahmottamiseen.

Tämän tutkimuksen aineisto koostuu kyselytutkimuksesta, joka sisältää 25 luontoaiheisesta nimeä, joita kielenkäyttäjää pyydetään arvioimaan sen perusteella, kuinka vahvasti ne ovat vain naiselle tai miehelle sopivia tai kaikille sopivia eli neutraaleja. Jokaisen nimen jälkeen kielenkäyttäjää pyydetään perustelemaan arvionsa.

Tässä tutkielmassa etsin vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitkä asiat vaikuttavat siihen, mille sukupuolelle tietty nimi koetaan sopivaksi?
2. Minkälaisia tapoja nimen sukupuolen hahmottamiseen käytetään?

Naisille annetaan miehiä enemmän sukupuoleltaan epäselviä nimiä useista syistä. Yksi syistä on, että naisille on yleisesti hyväksyttävämpää omaksua miehisiä piirteitä kuin toisin päin. Esimerkiksi poikamaisesti käyttäytyvä tyttö on hyväksyttävämpi kuin tyttömäisesti käyttäytyvä poika.

Yhteiskunnallisesti hyväksyttävän miehen rooli on tällä tavalla kapeampi eikä yhtä joustava kuin naisen rooli, minkä takia voi olla myös suurempi kynnyks antaa miehelle naisilla yleinen nimi kuin naiselle miehillä yleinen nimi. (Alford 1988: 148–149.) Siksi hypoteesinani onkin, että nimen merkitys ja se muistuttaako nimi jotakin toiselle sukupuolelle vakiintunutta nimeä ovat tärkeimmät tekijät nimen sukupuolen hahmottamisessa. Oletan myös oman tuntumani perusteella, että nimistä feminiinisimmiksi koetaan marjoihin, kukkiin ja luonnonilmiöihin liittyvät nimet.

Luvussa 2 esittelen aiempaa tutkimusta molemmilla sukupuolilla käytössä olevista nimistä. Luvussa 3 käyn läpi suomalaisten etunimien tyypillisiä piirteitä. Luvussa 4 esittelen tarkemmin aineistoni ja käyttämäni menetelmät. Luvussa 5 selvitän, miten kielenkäyttäjät arvioivat nimien sukupuolisidonnaisuutta. Luvussa 6 käyn läpi kielenkäyttäjien omia tapoja arvioida sukupuolen muodostumista nimille sekä yleisemmin kielenkäyttäjien ajatuksia nimien sukupuolisuuudesta. Luvussa 7 vedän yhteen tutkimukseni tuloksia.

2 Molemmille sukupuolille annetut nimet nimistöntutkimuksen yleisen teorian valossa

Nimisysteemien kaksi päätehtävää ovat yksilöiden luokittelu ja erottaminen toisistaan. Kommunikaatiovaikeuksien välttämiseksi on tärkeää pystyä erottamaan yksilöt toisistaan. Toisaalta on myös tarve luokitella ihmisiä erilaisiin sosiaalisiin ryhmiin. Tällöin on järkevää korostaa yksilöiden eroavaisuuksien sijaan samankaltaisuuksia. Sukulaisten tai tunnettujen henkilöiden mukaan nimeäminen, sukunimet ja patronyymit, kotiin tai alueeseen viittaavat nimet, sukupuolittuneet nimet ja perinnenimivarannosta peräisin olevat nimet ovat kaikki esimerkkejä nimien luokittelutehtävästä. (Alford 1988: 69.)

Yksi tavallisimmista nimen sisältämistä tiedoista on nimen kantajan sukupuoli. Nimi voi määrittää sukupuolta kolmella eri tavalla. Ensinnäkin semanttisesti läpinäkyvät nimet voivat viitata suoraan yksilön sukupuoleen tai sukupuolirooliin. Toiseksi miesten ja naisten nimet voidaan erotella etuliitteillä tai johtimilla. Kolmanneksi nimi voi määrittää sukupuolta perinteen tai vakiintuneen käytännön kautta. (Alford 1988: 65–66.) Ensimmäisestä tapauksesta voidaan antaa esimerkiksi Sisko ja Urho, toisesta Aallotar ja kolmannesta Liisa ja Pekka.

Monien ihmisten sukupuolen voi päätellä jo heidän nimestään. Useimmiten tietyt nimet ovatkin käytössä vain toisella sukupuolella. Joissakin maissa nimet on jaoteltu hyvin selvästi ja jyrkkärajaisesti naisten ja miesten nimiin. Samat nimet voivat kuitenkin olla käytössä molemmilla sukupuolilla osassa kulttuureita ja kieliyhteisöjä. (Barry–Harper 1982: 15.)

Barry ja Harper (1982) tutkivat yhdysvaltalaisien molemmilla sukupuolilla käytössä olevien nimien sukupuolisuuden kehittymistä tarkastelemalla lasten nimeämistä käsitteleviä teoksia eri vuosikymmeniltä. Tutkimuksessa havaittiin, että nimet, jotka ovat käytössä molemmilla sukupuolilla, ovat yleensä melko harvinaisia (Barry–Harper 1982: 22). Tiettyä nimeä myös annetaan molemmille sukupuolille yleensä vain verrattain vähäisiä määriä. Tästä johtuen molemmille sukupuolille annetuista nimistä ei yleensä tule kovin suosittuja eivätkä ne vakiinnu tavallisiksi nimiksi kummallekaan sukupuolelle. Monet molemmille sukupuolille annetuista nimistä vakiintuvat ajan myötä vain toisen sukupuolen käytössä oleviksi nimiksi. Molemmille sukupuolille

annettujen nimien elinikä on yleensä lyhyt ja epätasainen. (Barry–Harper 1982: 15.) Mitä enemmän nimi on käytössä toisella sukupuolella, sitä epätodennäköisempää on, että sitä annettaisiin tulevaisuudessa merkittävässä määrin molemmille sukupuolille (Barry–Harper 1993: 235). Samankaltaiset suuntaukset pätevät myös suomalaisessa nimistössä. Perttula (2013) toteaaakin, että nimien sukupuolineutraalius on harvoin pitkäkestoista, ja mitä yleisemmäksi nimi tulee, sitä enemmän se vakiintuu vain yhden sukupuolen käyttöön. Nimistön monimuotoisuus ja vanhojen, katoavien nimien tilalle syntyvät uudet, tietyille sukupuolelle vakiintumattomat nimet, pitävät kuitenkin huolta siitä, että ilmiönä molemmille sukupuolilla käytössä olevat nimet eivät ole katoamassa (Barry–Harper 2014: 22).

Naisille annetaan miehiä enemmän sukupuoleltaan epäselviä nimiä useista syistä. Ensinnäkin naisille on yleisesti hyväksyttävämpää omaksua miehisiä piirteitä kuin toisin päin. Esimerkiksi poikamaisesti käyttäytyvä tyttö on hyväksyttävämpi kuin tyttömäisesti käyttäytyvä poika. Yhteiskunnallisesti hyväksyttävän miehen rooli on tällä tavalla kapeampi eikä yhtä joustava kuin naisen rooli, minkä takia voi olla myös suurempi kynnyks antaa miehelle naisilla yleinen nimi kuin naiselle miehillä yleinen nimi. (Alford 1988: 148–149.) Monien molemmilla sukupuolilla käytössä olevien nimien kehitys kulkeekin usein miesten nimestä molemmilla sukupuolilla käytössä olevaksi nimeksi ja lopulta naisten nimeksi. Kehitys johtuu todennäköisesti juuri erilaisista kulttuurisista asenteista sukupuolia kohtaan. Erilaiset stereotyyppit siis sekä suosivat että rajoittavat enemmän miehiä ja miehisyttä. Tästä johtuen vanhemmat antavat yleisemmin tyttärilleen perinteisiä miesten nimiä kuin pojilleen perinteisiä naisten nimiä. Tyttöille annetaan myös poikia useammin nimiä, jotka ovat käytössä molemmilla sukupuolilla. (Barry–Harper 1982: 15.)

Toinen syy, miksi naisille annetaan miehiä useammin sukupuoleltaan epäselviä nimiä, on että naisen, jolla on miehen nimeksi mielletty nimi, voidaan ajatella alemman aseman ryhmän edustajan lainaavan piirteitä korkeamman statuksen ryhmästä. Täten voidaan ajatella, että naisille on enemmän hyötyä toisen sukupuolen nimestä kuin miehille. (Alford 1988: 148–149.)

Epätavalliset nimet herättävät myös huomiota. Nimien tarkoituksena on erottaa tietty yksilö muista, ja molemmilla sukupuolilla käytössä olevien nimien epätavallisuus palvelee hyvin tätä tarkoitusta. Vaikka molemmilla sukupuolilla käytössä olevia nimiä annetaan useammin tytöille, antaa osa

vanhemmista niitä myös pojille korostaakseen nimen, ja täten myös lapsen, erityisyyttä. Edellä mainitusta syystä johtuen jotkut nimet kehittyvät myös päinvastaiseen suuntaan kuin yleensä: naisten nimistä molemmilla sukupuolella käytössä oleviksi nimiksi ja lopulta miesten nimiksi. (Barry–Harper 1982: 22.)

Nimen tehtävä yksilöitä erottelevana tekijänä on myös yksi molemmilla sukupuolilla käytössä olevien nimien suosion rajoittavista tekijöistä. Näistä nimistä tuskin tulee koskaan valtavirtaa, sillä perinteiset sukupuoli- jaottuneet nimet erottavat yksilön suoraan kaikista toisen sukupuolen yksilöistä ja palvelevat täten erittäin tehokkaasti nimen erottamistarkoitusta. Toisaalta molemmilla sukupuolilla käytössä olevien nimien yleistymisen vähentäisi myös niiden omaa epätavallisuutta ja erottavuutta joukosta, mistä syystä ne usein valitaan yksilön nimiksi. (Barry–Harper 1982: 22.) Barry ja Harper (1993: 234) toteavatkin, että mitä suositummaksi molemmilla sukupuolilla käytössä oleva nimi tulee, sitä enemmän se menettää viehätystensä epätavallisenä nimenä, mutta säilyttää kyvyttömyytensä erottaa kantajansa toisesta sukupuolesta.

Kuuluisien henkilöiden esikuva voi vaikuttaa molemmilla sukupuolilla käytössä olevan nimen kehitykseen vain toisen sukupuolen nimeksi. Esimerkiksi Shirley Temple on todennäköisesti vaikuttanut siihen, että Shirley on vakiintunut molemmilla sukupuolilla käytössä olleesta nimestä naisten nimeksi. Jack-nimen vakiintumiseen molemmilla sukupuolilla käytössä olevasta nimestä miesten nimeksi ovat puolestaan voineet vaikuttaa esimerkiksi Jack Lemmon ja Jack Kennedy. (Barry–Harper 1982: 21.) Kuitenkaan esikuva tai lähde ei välttämättä suoraan vaikuta siihen, kumman sukupuolen nimeksi tietty nimi vakiintuu. Nimen sukupuolella voi myös olla useita esikuvia. Poson (2016: 60) tutkimissa Raamatusta peräisin olevien molemmilla sukupuolilla käytössä olevien nimien esikuvana on kaikissa mies, mutta esimerkiksi Esraa on annettu enemmän naisille. Arielia on annettu melko tasaisesti molemmille sukupuolille, mikä tosin johtunee Disneyn piirrosanimaatiosta peräisin olevasta vastakkaisesta sukupuolen esikuvasta.

Semanttisesta näkökulmasta tarkasteltuna naisten ja miesten nimet edustavat toisinaan erilaisia rooleja. Miesten nimet kuvaavat useammin maskuliinisiksi miellettyjä piirteitä, kuten esimerkiksi rohkeutta ja voimaa, ja naisten nimet feminiinisempiä piirteitä kuten kauneutta ja rakkautta. (Brylla 2009: 177.) Monet englanninkielisessä kulttuuriyhteisössä käytössä olevat niin sanotut hyvenimet,

kuten Hope ja Faith (suom. toivo ja usko) ovatkin vakiintuneet molemmilla sukupuolilla käytössä olevista nimistä naisten nimiksi (Barry–Harper 1982: 21).

Monet molemmilla sukupuolilla käytössä olevista nimistä ovat muiden, perinteisempien nimien lempinimiä tai hellittely- ja pienennysmuotoja eli diminutiivimuotoja (Barry–Harper 1982: 22). Suomessakin monet molemmilla sukupuolilla käytetyistä semanttisesti läpinäkymättömistä nimistä ovat lyhentyviä vieraslähtöisistä nimistä, kuten esimerkiksi Alvi. Myös esimerkiksi venäläislähtöisten miesten nimien lempinimiä, kuten Sashaa, Vanjaa ja Miskaa, käytetään Suomessa sekä naisilla että miehillä. Nimistä varsinkin Vanja muistuttaa monia suomalaisia naisten nimiä, mikä selittäneekin, miksi se on Suomessa yleisemmin käytössä naisen kuin miehen nimenä. (Poso 2016: 61–69.) Voikin siis sanoa, että mitä enemmän yksittäinen sukupuolineutraaliksi tarkoitettu nimi muistuttaa tiettyä vain toisella sukupuolella käytössä olevaa nimeä, sitä todennäköisempää on, että myös se koetaan kyseiselle sukupuolelle paremmin sopivaksi nimeksi (Van Fleet–Atwater 1997: 121). Olen sisällyttänyt myös omaan aineistooni tietyille sukupuolelle vakiintuneita nimiä muistuttavia nimiä päästäkseni tarkastelemaan, vaikuttaako tämä arvioon nimien sukupuolesta.

Yksitavuiset nimet koetaan yleensä suhteellisen sukupuolineutraaleiksi (Van Fleet–Atwater 1997: 115). Myös Suomessa molemmille sukupuolille annetut nimet ovat usein melko lyhyitä, yleensä kaksitavuisia. Näistä nimistä kuitenkin ne, joita on annettu enemmän miehille kuin naisille, ovat vielä hieman lyhyempiä kuin ne nimet, joita on annettu enemmän naisille. (Poso 2016: 43, 47.) Nimet, joita on annettu suhteellisen tasaisesti molemmille sukupuolille, ovat myös keskimääräisesti lyhyempiä ja muita nimiä useammin yksitavuisia (Poso 2016: 49).

Nimen koettu sukupuolineutraalius on myös yhteydessä nimen tuttuuteen. Mitä tuntemattomampi nimi on, sitä sukupuolineutraalimmaksi se yleensä koetaan. (Van Fleet–Atwater 1997: 115.) Yksilölle täysin tuntemattomatkin nimet sisältävät kuitenkin sukupuoleen liittyviä mielleyhtymiä eli konnotaatioita. Nimen koetun sukupuolen keskihajonta, eli kuinka paljon kielenkäyttäjien arviot keskimäärin poikkeavat toisistaan, on suurempi, kun nimet ovat keksittyjä ja tuntemattomia. (Van Fleet–Atwater 1997: 117.) On tosin mahdollista, että tuntemattomien nimien näennäinen sukupuolineutraalius johtuu osittain siitä, että nimet herättävät eri ihmisissä toisistaan suuresti

poikkeavia mielikuvia nimen sukupuolesta (Van Fleet–Atwater 1997: 119). Suurin osa tutkimukseni nimistä on kielenkäyttäjille todennäköisesti niminä tuntemattomia, mutta sanoina ja merkityksiltään varmasti tuttuja. Huomioin myös, kuinka paljon nimien herättämät mielikuvat jakautuvat.

Molemmille sukupuolille annettuja nimiä, jotka päättyvät perinteisesti vain tietylle sukupuolelle annetuille nimille tyypillisesti, annetaan enemmän kyseisen sukupuolen edustajille. Esimerkiksi *e-* ja *y-*loppuisuus on yleisempää englanninkielisille naisten kuin miesten nimille. Myös näihin äänteisiin päättyviä molemmilla sukupuolilla käytössä olevia nimiä annetaan enemmän naisille. Sama taipumus näkyy myös toisin päin: molemmille sukupuolille annettuja nimiä, jotka ovat *n-* tai *r-*loppuisia, mikä on tyypillisempää perinteisille englanninkielisille miesten nimille kuin naisten nimille, annetaan enemmän miehille. (Barry–Harper 2014: 18.)

Sama suuntaus on nähtävissä myös Suomessa. Molemmilla sukupuolilla käytössä olevat nimet, joita on annettu selvästi enemmän toiselle sukupuolelle, muistuttavatkin usein piirteiltään kyseisen sukupuolen nimien tyypillisiä piirteitä (Poso 2016: 50). Nimen *h-*alkuisuus on selkeästi yleisempää perinteisille naisten nimille (Pylvänäinen 2011: 61). Molemmilla sukupuolilla käytössä olevat nimet, joita on annettu pääosin naisille, ovat selvästi useammin *h-*alkuisia kuin pääosin miehille annetut nimet. Samoin lähinnä miehille annetut nimet ovat tyypillisesti *a-* tai *j-*alkuisia (Poso 2016: 45–46), ja miesten kalenterinimien kaksi yleisintä alkukirjainta ovat *a* ja *j* (Pylvänäinen 2011: 61).

Vaikuttaa myös siltä, että ristiriita siinä, kummalle sukupuolelle nimen merkitys ja kummalle sukupuolelle nimen muoto sopii tyypillisemmin, saattaa aiheuttaa sen, että nimeä annetaan tasaisesti molemmille sukupuolille eikä se vakiinnu selvästi vain tietyn sukupuolen nimeksi. Molemmille sukupuolille verrattain tasaisesti annetuista nimistä nousevat esiin nimet *Kaiho* ja *Muisto*, jotka muistuttavat muodoltaan ja piirteiltään enemmän miesten nimiä, ja *Viima*, joka muistuttaa enemmän naisten nimiä. Nimiä on kuitenkin annettu lähes yhtä paljon molemmille sukupuolille. (Poso 2016: 48.) Huomioin myös omassa aineistossani nimen merkityksen ja muodon muodostamaa mahdollista ristiriitaisuutta.

3 Suomalaiset etunimet

Suuri osa suomalaisista etunimistä on kristillisperäistä ja lainattu muista kielistä. Nimen merkitys ei useimmiten vaikuta sen sukupuoleen, eikä naisten ja miesten nimiä juurikaan erotella etuliitteillä tai johtimilla. (Perttula 2013). Toiset piirteet ovat kuitenkin tyypillisempiä naisten nimille ja toiset miesten nimille (Kiviniemi 2006: 115).

Useille henkilönnimijärjestelmille on ominaista erilliset miesten ja naisten nimet. Osa nimistä on kuitenkin poikkeustapauksia, ja ne saattavat olla melko yleisestikin käytössä molemmilla sukupuolilla. (Kiviniemi 2006: 112.) Kiviniemen (1993: 33) mukaan voitaisiinkin ajatella, että suomalainen etunimijärjestelmä koostuu naisten nimistä, miesten nimistä ja molemmilla sukupuolilla käytössä olevista nimistä. Perttula (2013) määrittelee etunimen sukupuolen jatkumoksi, jonka päissä ovat naisille ja miehille vakiintuneet nimet ja väleissä, omissa kohdissaan, molemmille sukupuolille annetut nimet. Poson (2016: 5) määritelmä puolestaan esittää, että miesten ja naisten nimet eivät ole kokonaan toisistansa irrallaan, vaan nimien voidaan ajatella olevan osittain limittäisiä.

Suomessa naisilla on käytössä huomattavasti enemmän eri nimiä kuin miehillä. Osittain tästä johtuen samannimisyys on miehillä paljon yleisempää kuin naisilla. Tytöille myös annetaan paljon enemmän hyvin harvinaisia tai ainutkertaisia nimiä. (Kiviniemi 1993: 12–13.) Poikien nimervalinta onkin paljon perinteisempää kuin tyttöjen. Pojille annetaan enemmän suvussa kulkevia perinneytimiä, mikä johtaa myös siihen, että kolminimisyys on yleisempää pojilla. (Kiviniemi 1993: 15.) Tyttöjen nimissä näkyvät myös ennen poikia erilaiset uudet nimityylit ja -muodit. Esimerkiksi tytöillä 1900-luvun alkupuoliskolla voimakkaasti yleistyneet yhdysnimet alkoivat pojilla yleistyä vasta paljon myöhemmin. (Kiviniemi 1993: 18–19.) Tyttöjen ja poikien nimeämisessä on huomattu olevan myös muita eroja, sillä tyttöjä nimitessä mietitään enemmän nimen miellyttävää äänneasua ja merkityssisältöä. (Lampinen 2001).

Myös aihepiiri vaikuttaa siihen, kummalle sukupuolelle nimi tyypillisimmin vakiintuu. Kasvikunnasta peräisin olevat nimet esimerkiksi ovat suurimmaksi osin käytössä naisten niminä. Monet kukkien sekä varpu- ja heinäkasvien nimet, kuten Orvokki ja Kanerva, ovat yleisiä naisten

nimiä ja esiintyvät myös nimipäiväkalenterissa. Puiden ja eläinten nimet ovat etuniminä harvinaisia, koska ne ovat yleisesti käytössä sukuniminä. (Kiviniemi 2006: 122–125.)

Monet perinteiset molemmilla sukupuolilla käytössä olevat nimet ovat peräisin 1800-luvulta, jolloin lyhyen ajan sisällä syntyi paljon uusia omakielisen ilmauksen sisältäviä nimiä, joissa ei ollut selviä sukupuolen osoittavia tuntomerkkejä. Nimenantajien oli siis vain opetettava tai pääteltävä, kummalle sukupuolelle nimi kuului. Monet suomalaiset molemmille sukupuolille annetut nimet ovat syntyisin näistä eriävistä sukupuolen määrittämisperusteista. Nimien sukupuolisuus onkin usein alueellista. Esimerkiksi suurin osa miespuolisista Kainoista ja Vienoista on syntyisin Lounais-Suomesta. (Kiviniemi 2006: 113–114.)

Edellä mainittu ”sukupuolittamispulma” ei ole kadonnut mihinkään, vaan yhä nykyäänkin monista harvinaisista omakielisen ilmauksen sisältävistä nimistä ei ole muodon tai sisällön perusteella mahdollista tunnistaa suoraan joko miehen tai naisen nimiksi. Tällöin mielikuvien merkitys nimen sukupuolen määrittäjänä korostuu. Eri nimiin liitetyt miellehtymät ja kytkökset voivat kuitenkin olla hyvinkin yksilöllisiä. (Kiviniemi 2006: 126.) Oma tutkimukseni keskittyy juuri nimiin liittyviin mielikuviin ja kytköksiin ja siihen, kuinka ne määrittävät nimen sukupuolta.

Tutkimuksessani tarkastelen nimen koetun sukupuolen yhteyttä nimen kielelliseen rakenteeseen. Liina Pylvänäinen (2011) on tutkinut suomalaisten miesten ja naisten nimipäiväkalenterissa olevien nimien kielellisiä rakenteita ja keskinäisiä eroja. Kaikkien etunimien tyypillisimmät alkuäänteet ovat yleisyysjärjestyksessä *a*, *m* ja *s* (Pylvänäinen 2011: 45). Naisten nimien alkuäänteet ovat kuitenkin yleisyysjärjestyksessä *m*, *s* ja *a*; ja miesten nimien *a*, *j* ja *t*. Naisten nimille on myös selvästi tyypillisempää *h*-, *m*- ja *s*-alkuisuus kuin miesten nimille, ja *j*-alkuisuus puolestaan on paljon yleisempää miesten nimille. (Pylvänäinen 2011: 61.)

Vokaaliloppuisia puolestaan kaikista nimistä on 88 %. Naisten nimistä 92 % ja miesten nimistä 81 päättyy vokaaliin. Konsonanttiloppuisuus on siis miesten nimille yleisempää. (Pylvänäinen 2011: 46, 62.) Yli 60 % miesten nimistä on *o*- tai *i*-loppuisia. Kaikista *o*-loppuisista nimistä miesten nimiä on 91 %, ja kaikista *i*-loppuisista nimistä miesten nimiä on 54 %. Sen sijaan selkeästi yli puolet

naisten nimistä on *a*-loppuisia, minkä lisäksi nimistä on 24 % *i*-loppuisia. Kaikista *a*-loppuisista nimistä naisten nimiä on 89 %. (Pylvänäinen 2011: 62.)

Molemmille sukupuolille annettujen etunimien vastaavia piirteitä on tutkinut puolestaan Laura Poso (2016). Poso on tutkimuksessaan selvittänyt, onko Suomessa puhtaasti sukupuolineutraaleja nimiä sekä millaisia ne ovat. Suurin osa molemmille sukupuolille annetuista nimistä ei ole kalenterinimiä. Mitä tasaisemmin nimeä on annettu eri sukupuolille, sitä todennäköisempää on, ettei se ole kalenterinimi. (Poso 2016: 32–34.)

Suurin osa Suomessa molemmille sukupuolille annetuista nimistä alkaa konsonantilla, joista yleisimmät ovat *n*, *k*, *t* ja *r*. Nimien yleisin alkuäänne on tästä huolimatta *a*. Nimistä suurin osa on vokaaliloppuisia, tyypillisimmin *a*- tai *i*-loppuisia. (Poso 2016: 47–48.)

Noin puolet kalenterinimien kaikista äänneistä on vokaaleja (Pylvänäinen 2011: 46). Naisten nimissä vokaalit ovat vielä hieman yleisempiä kuin miesten nimissä. Sekä naisten että miesten nimien yleisimmät vokaalit ovat *a* ja *i*. Miesten nimissä esiintyy naisten nimiä enemmän vokaalia *o*. Muita vokaaleja esiintyy suurin piirtein yhtä paljon naisten ja miesten nimissä. (Pylvänäinen 2011: 63.) Sekä naisten että miesten nimien yleisimmät kaksoisvokaalit ovat *aa* ja *ii*. Naisten nimien yleisimmät diftongit ovat *ai* ja *au*. Miesten nimien yleisimmät diftongit ovat *au* ja *ei*. Vokaaliyhtymistä *ia* ja *ea* ovat jonkin verran tyypillisempiä naisten nimille. (Pylvänäinen 2011: 63–65.)

Eri konsonanttien määrissä naisten ja miesten nimissä ei ole suurta eroa. Huomattavaa on kuitenkin, että *l* on selvästi yleisempi naisten nimissä. Konsonanttijonoista geminaattoja eli kaksoiskonsonanteja esiintyy useammin naisten nimissä ja konsonanttiyhtymiä miesten nimissä. Selvimpiä eroina voidaan nähdä, että *nj*- ja *lj*-konsonanttiyhtymät ja *nn*-geminaatta ovat selvästi yleisempiä naisten nimissä kuin miesten nimissä. (Pylvänäinen 2011: 65–69.) Konsonanttien osuus molemmille sukupuolille annetuissa nimissä on hieman yli puolet. (Poso 2016: 35–37.) Yleisimmät konsonantit ovat *n*, *r* ja *l*. Nimissä esiintyy suhteellisen vähän geminaattoja, mutta niistä yleisin on *nn*. (Poso 2016: 42.)

Tarkastelemalla suosituimpien nimien äännerakennetta voi muodostaa tietynlaisen naisennimen prototyypin. Tällainen on esimerkiksi *Anniina*. Nimi on pitkä, vokaalialkuinen, *a*-loppuinen, ja se sisältää *nn*-geminaatan ja kaksoisvokaalin *ii*. Huomionarvoista on, että miesten suosituimmista nimistä ei ole muodostettavissa samantapaista prototyyppiä, vaan ne ovat rakenteeltaan vaihtelevampia. (Perttula 2013.) Vaikka naisten nimiä onkin siis määrällisesti paljon enemmän kuin miesten nimiä (Kiviniemi 1993: 12–13), ovat suosituimmat naisten nimet rakenteellisesti paljon samankaltaisempia keskenään kuin suosituimmat miesten nimet.

Kalenterinimissä, joita on annettu molemmille sukupuolille, on hieman enemmän vokaaleja kuin muissa kalenterinimissä. Yleisimmät vokaalit molemmille sukupuolille annetuissa nimissä ovat *a* ja *i*. Kaksoisvokaalit ovat niissä harvinaisia, mikä voi tosin johtua siitä, kuten Posokin huomauttaa, että monet molemmille sukupuolille annetuista nimistä ovat vieraslähtöisiä nimiä. Diftongeja esiintyy nimissä enemmän kuin kaksoisvokaaleja ja vokaalilyhtymiä. Yleisin diftongi on *oi*. (Poso 2016: 39–40.)

Nimet, joita on annettu molemmille sukupuolille suhteellisen tasaisesti, sisältävät muita nimiä enemmän vierasperäisiä konsonantteja. Näiden lisäksi nimien alussa esiintyy usein konsonantteja *k*, *n* ja *v*. Vokaalialkuisuus on harvinaista. Nimet ovat useimmiten *a*- tai *i*-loppuisia. (Poso 2016: 47–48.)

Kaikki oman aineistoni nimet ovat merkitysnimiä eli semanttisesti läpinäkyviä nimiä. Merkitysnimet ovat hieman tyypillisempiä naisille. Merkitysnimet poikkeavat muista nimistä hieman. Esimerkiksi miesten merkitysnimien yleisimmät alkuäänteet ovat *t*, *v* ja *a*, kun kaikkien miesten yleisimmät alkuäänteet ovat *a*, *j* ja *t*. Naisten merkitysnimien yleisimmät alkuäänteet ovat *s*, *h*, *l* ja *k*, kun kaikkien naisten nimien yleisimmät alkuäänteet ovat *m*, *s* ja *a*. Myös merkitysnimien loppuäänteet poikkeavat hieman kaikkien nimien loppuäänteistä. *a*-loppuisuus on miesten merkitysnimissä muita miesten nimiä yleisempää, mutta naisille selvästi harvinaisempaa. Miesten merkitysnimet ovat lisäksi muita nimiä selvästi harvemmin *i*-loppuisia. Naisten nimissä tätä eroa ei ole havaittavissa. Merkitysnimet, niin naisten kuin miestenkin, ovat myös selvästi muita nimiä useammin *o*-loppuisia. (Pylvänäinen 2011: 72–75.)

Lapsen toivomiseen (esim. Lahja) ja lapselle toivottuihin ominaisuuksiin viittaavat nimet (esim. Varma) sekä muut semanttisesti läpinäkyvät nimet, joita on annettu molemmille sukupuolille, ovat olleet yleensä melko tavallisia kummankin sukupuolen niminä. Ajan kuluessa suurin osa näistä nimistä on kuitenkin vakiintunut vain tietyn sukupuolen nimiksi. (Poso 2016: 53–57.)

Mielenkiintoista on, että kalenterissa naisten nimiksi nimettyjä Kainoa ja Varmaa on alettu 2000-luvulla antaa myös miehille. Myös entistä kalenterinimeä Runoa on annettu viime aikoina myös naisille. (Poso 2016: 56–57.) Vaikuttaisi siis siltä, että vakiintuneenkaan käytännön luoma malli ei ole ikuinen tai horjumaton.

Poson aineistoon kuuluvat viisi luontoon viittaavaa merkitysnimeä, Tuisku, Paju, Kuura, Rae ja Viima, sisältyvät myös omaan tutkimukseeni. Pajua lukuun ottamatta kaikki nimet liittyvät kylmyyteen ja talveen. Nimistä Tuiskua ja Viimaa on annettu melko tasaisesti molemmille sukupuolille. Raetta lukuun ottamatta muitakin nimiä annetaan yhä molemmille sukupuolille. Ne eivät siis ole vakiintuneet tietyn sukupuolen nimiksi. (Poso 2016: 52–53.)

Nimi on yleensä vakiintunut vain tietylle sukupuolelle sitä todennäköisemmin, mitä vanhempi se on. Nimen sukupuolivakiintuminen kestää yleensä noin 20–40 vuotta, jonka jälkeen sitä annetaan tyypillisesti vain toiselle sukupuolelle. Nimiä, joita on annettu sekä naisille että miehille, annetaan useammin naisille. (Poso 2016: 78–82.) Puhtaasti sukupuolineutraaleja eli tasaisesti molemmilla sukupuolilla käytössä olevia nimiä on Suomessa melko vähän. Vaikka nimeä annettaisiin sen alkuaikoina molemmille sukupuolille, nimi yleensä vakiintuu tietyn sukupuolen käyttöön sen alkaessa yleistyä. (Poso 2016: 82.) Suurin osa molemmille sukupuolille annetuista nimistä on selvästi yleisempiä toisella sukupuolella (Poso 2016: 78).

4 Aineiston esittely ja analyysin toteutus

4.1 Aineiston esittely

Selvitin tässä tutkimuksessa kyselyn avulla, kuinka kielenkäyttäjät hahmottavat luontoaiheisten nimien sukupuolisuutta sekä millaisia sukupuolittavia merkityksiä he antavat niille.

Kyselytutkimus koostuu 25 luontoaiheisesta nimestä, jotka on valittu satunnaistetusti luontoaiheisia nimiä listaavalta nettisivulta (Lapsiarkea). Kielenkäyttäjää pyydetään arvioimaan nimiä sen perusteella, kuinka vahvasti ne ovat vain naiselle tai miehelle sopivia tai kaikille sopivia eli neutraaleja. Arviointi tapahtuu asteikolla 1–7, jossa 1 = vain naiselle sopiva nimi, 4 = neutraali, kaikille sopiva nimi ja 7 = vain miehelle sopiva nimi. Asteikon taustalla on Perttulan (2013) määritelmä etunimen sukupuolesta jatkumona, jonka päissä ovat naisille ja miehille vakiintuneet nimet ja väleissä molemmille sukupuolille annetut nimet. Jokaisen nimen jälkeen kielenkäyttäjää pyydetään valitsemaan perustelu arviolleen. Perusteluja voi valita useamman kuin yhden. Vastausvaihtoehtojen muodostamisessa olen käyttänyt apuna Söyringin (2015) tutkimuksessaan käyttämiä sukupuolen hahmottamisperusteluita sekä Poson (2016) tutkimia molemmille sukupuolille annettujen nimien piirteitä. Vastausvaihtoehdot ovat

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

Kaikki kyselytutkimukseen valitut nimet löytyvät Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun etunimitilastosta (Väestörekisterikeskus 2018). Tilasto näyttää, kuinka paljon tiettyä nimeä on annettu alkaen vuodesta 1900 naisille ja miehille tietyinä 20 vuoden ajanjaksona. Ennen vuotta 1900 nimen saaneiden syntymävuotta ei eritellä tarkemmin. Jos tiettyä nimeä on annettu alle

viidelle ihmiselle 20:n vuoden aikana, tilasto ei näytä nimen saaneiden tarkkaa lukumäärää, vaan ilmoittaa sekä naisten että miesten sarakkeissa lukumääräksi alle 5. Toisin sanoen, jos tiettyä nimeä on annettu tilaston mukaan yhteensä esimerkiksi alle 5 henkilölle neljällä eri tarkasteluvälillä, merkitään kokonaismääräksi alle 40. Tämä tarkoittaa, että tämän nimisiä henkilöitä on todellisuudessa 4–32.

Valitsin nimet kyselyyni sillä perusteella, että ne ovat kaikki melko tai hyvin harvinaisia. Määrittelin tätä tutkimusta varten nimen harvinaiseksi, jos sitä on annettu nimeksi alle 500 henkilölle. Tutkimuksen nimistä 16 on vuonna 2018 annettu nimeksi alle 100 kertaa ja viisi 200–499 kertaa. Poikkeuksena on ainoastaan *Orvokki*, joka on annettu nimeksi alle 47450 henkilölle ja joka on siis kyselyn ylivoimaisesti yleisin nimi. Se toimiikin kyselyssä eräänlaisena kontrollinimenä.

Nimien valinnassa kiinnitin huomiota myös siihen, että nimet mahdollisesti herättäisivät kielenkäyttäjissä erilaisia mielikuvia ja perustelutapoja. Ryhmittelin nimet aihepiireittäin valinnan jälkeen, minkä takia ryhmät ovat erikokoisia. Näin syntyneet viisi merkitysryhmää ovat näkyvillä kuviossa 1.

KUVIO 1. Merkitysryhmät

Kaikkia kyselyyn valikoituneita nimiä on annettu sekä miehille että naisille. Suurin osa niistä ei ole vakiintunut täysin selvästi vain toiselle sukupuolelle. Kuvio 2 esittelee tutkimuksen kohteena olevat nimet ovat.

Aurinko	Havu	Jänis	Karhu	Kuu	Kuura	Mansikka
Myrsky	Orvokki	Paju	Peippo	Pihlaja	Rae	Revontuli
Sade	Sammal	Tuisku	Tyrsky	Unikko	Usva	Utu
	Vadelma	Viima	Virna	Yrtti		

KUVIO 2. Tutkitut nimet

Valitsin harvinaisia nimiä, jotta mahdollisuus siihen, että kielenkäyttäjillä ei olisi vakiintunutta käsitystä nimen sukupuolesta kasvaisi. *Orvokki* on toki muita nimiä selvästi yleisempi, ja voidaankin olettaa, että lähes kaikki kielenkäyttäjät tunnistavat sen vakiintuneeksi naisen nimeksi. Myös nimien aihepiiri vaikutti valintaan. Esimerkiksi eläinnimet ovat Suomessa varsin harvinaisia etuniminä (Kiviniemi 2006: 122–125), minkä takia oletan, että kielenkäyttäjät eivät voi niiden sukupuolisuutta arvioidessaan käyttää yhtä helposti muita saman aihepiirin nimiä apunaan tehdessään arvioitaan. Aihepiirien lisäksi valintaan vaikuttivat myös nimien erilaiset rakenteelliset piirteet, esimerkiksi pituus. Vaikka olen pyrkinyt valinnoissani monipuolisuuteen, joukossa myös äänneasultaan ja aihepiiriltään melko samankaltaisia nimiä, kuten esimerkiksi *Myrsky* ja *Tyrsky*, jotta syyt nimen sukupuolittamiseen tulisivat mahdollisimman hyvin esiin.

Kysely on toteutettu Webropol-alustan kyselyllä internetissä marras–joulukuussa 2018. Kyselyä jaettiin Facebookin ja WhatsApp-sovelluksen ryhmien kautta. Kyselyyn vastasi yhteensä 119 kielenkäyttäjää. Sukupuolensa ilmoittaneista 92 (79 %) oli naisia ja 22 (19 %) miehiä. Kielenkäyttäjistä 3 (2,6 %) valitsi sukupuolekseen muun tai ei halunnut kertoa sukupuoltaan. Kysely on nähtävissä kokonaisuudessaan liitteessä 1.

Vastausten tallentamisessa ilmeni kyselyn aikana pieniä ongelmia. Liukukytkimen osoitin osoitti jokaisen nimen kohdalla arvoa 1 siinä vaiheessa, kun vastausta ei ollut vielä annettu. Jos

kielenkäyttäjät halusivat antaa nimelle arvon 1, mutta ei erikseen klikannut liukukytintä, kysely ei tallentanut hänen vastaustansa, vaan näytti, että kysymys oli jätetty vastaamatta. Olen keskiarvoja laskiessani käyttänyt edellä mainituissa tapauksissa arvoa 1, jos kielenkäyttäjä on kuitenkin vastannut kohtaan, jossa perustellaan annettua numeerista arvoa. Voidaan olettaa, että tällöin hän ei ole jättänyt tarkoituksella vastaamatta kysymykseen. Aineistossa ei ollut tapauksia, joissa saman nimen kohdalta puuttuivat sekä numeerinen arvio että perustelut.

4.2 Analyysin toteutus

Lasken kielenkäyttäjien nimien sukupuolisuudesta antamien numeeristen arvioiden perusteella kaikille nimille keskiarvot, joiden avulla tarkastelen, kuinka feminiinisiksi, neutraaleiksi tai maskuliinisiksi ne on koettu. Tarkastelen, kuinka paljon nimille hahmotettu sukupuolisuus on yhteydessä vakiintuneiden naisten ja miesten nimien rakennepiirteisiin, vertailemalla tutkimuksen nimien rakennetta naisten ja miesten nimien tyypillisiin rakenteisiin (esim. Perttula 2013 ja Pylvänäinen 2011) sekä neutraalien nimien tyypillisiin rakenteisiin (Poso 2016).

Käsittelen erikseen tarkemmin kaikista feminiinisimmiksi, neutraaleimmiksi ja maskuliinisimmiksi koettuja nimiä. Tarkastelen mihin merkitysryhmiin nimet kuuluvat, nimien yleisimpiä äänteitä, alku- ja loppukirjaimia ja pituuksia. Tarkastelen myös, millä tavoilla kielenkäyttäjät ovat perustelleet arvioitaan nimien sukupuolisuudesta.

Käytän käsitettä neutraali kuvaamaan nimiä, jotka kielenkäyttäjät ovat kokeneet sopivan kaikille sukupuolille. Käytän käsitettä vastaamaan myös tutkimuslomakkeessa valmiiksi annettua perusteluvaihtoa ”nimen voi kuvitella, mille sukupuolelle vaan”. Nimiä arvioitiin asteikolla, jossa pienin arvo 1 tarkoitti ”vain naiselle sopivaa nimeä” ja suurin arvo 7 ”vain miehelle sopivaa nimeä”. Käytän käsitettä feminiininen nimistä, jotka saivat paljon pieniä arvoja, ja käsitettä maskuliininen nimistä, jotka saivat paljon suuria arvoja. Olen jakanut nimet viiteen ryhmään aihepiirin ja merkityksen perusteella. Näiden ryhmien avulla tarkastelen nimen merkityksen yhteyttä sen koettuun sukupuolisuuteen. Kutsun näitä ryhmiä tästä eteenpäin merkitysryhmiksi.

5 Nimien hahmotettu sukupuoli

5.1 Määrällinen yleiskuva

5.1.1 Merkitysryhmille hahmotettu sukupuoli

Tarkastelen aluksi etunimille hahmotunutta sukupuolisuutta merkitysryhmittäin. Taulukko 1 esittelee merkitysryhmän mukaan jaotellut nimet, niille muodostuneet keskiarvot sekä eri ryhmien keskiarvot.

TAULUKKO 1. Nimien numeeriset keskiarvot merkitysryhmittäin.

Marjat ja kukat		Eläimet		Luonnonilmiöt		Metsä		Avaruus	
Nimi	ka.	Nimi	ka.	Nimi	ka.	Nimi	ka.	Nimi	ka.
Koko ryhmä	2,0	Koko ryhmä	4,97	Koko ryhmä	3,68	Koko ryhmä	3,83	Koko ryhmä	3,2
Mansikka	1,45	Jänis	4,83	Kuura	3,08	Havu	4,56	Aurinko	2,42
Orvokki	1,08	Karhu	6,4	Myrsky	5,26	Paju	4,25	Kuu	3,26
Unikko	1,85	Peippo	3,69	Rae	3,47	Pihlaja	2,02	Revontuli	3,96
Vadelma	1,37			Sade	1,76	Sammal	4,5		
Virna	2,48			Tuisku	4,65				
Yrtti	3,76			Tyrsky	5,4				
				Usva	2,55				
				Utu	3,22				
				Viima	3,74				

Marjat ja kukat -ryhmän nimiä pidetään kaikkein feminiinisimpinä (ka. 2,0). Tulosten perusteella nimien koettu feminiinisyyden on melko yksimielistä, sillä kielenkäyttäjät antoivat nimille arvoja vain välillä 1–4, eli vain naiselle sopivasta neutraaliin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. *Orvokki*, joka on koko kyselyn nimistä selvästi vakiintunein, hahmotetaan odotetusti kyselyn nimistä kaikista feminiinisimmäksi (ka. 1,08). Selvästi sukupuolineutraaleimmiksi ryhmän nimistä koetaan *Yrtti* (ka. 3,76) ja *Virna* (ka. 2,48). *Virnan* kohdalla kielenkäyttäjien mielipiteet jakaantuvat melko tasaisesti arvojen 1–4 välillä, kun taas yli puolet kielenkäyttäjistä on sitä mieltä, että *Yrtti* on neutraali sukupuolen suhteen.

Eläinryhmän nimet koetaan kaikista maskuliinisimmiksi (ka. 4,97). *Karhu* hahmotetaan kaikista kyselyn nimistä selkeästi maskuliinisimmaksi (ka. 6,4). Yksikään kielenkäyttäjä ei määrittele sen

sopivan paremmin naisille kuin miehille, ja 60 % kielenkäyttäjistä hahmottaakin *Karhun* sopivan vain miehen nimeksi.

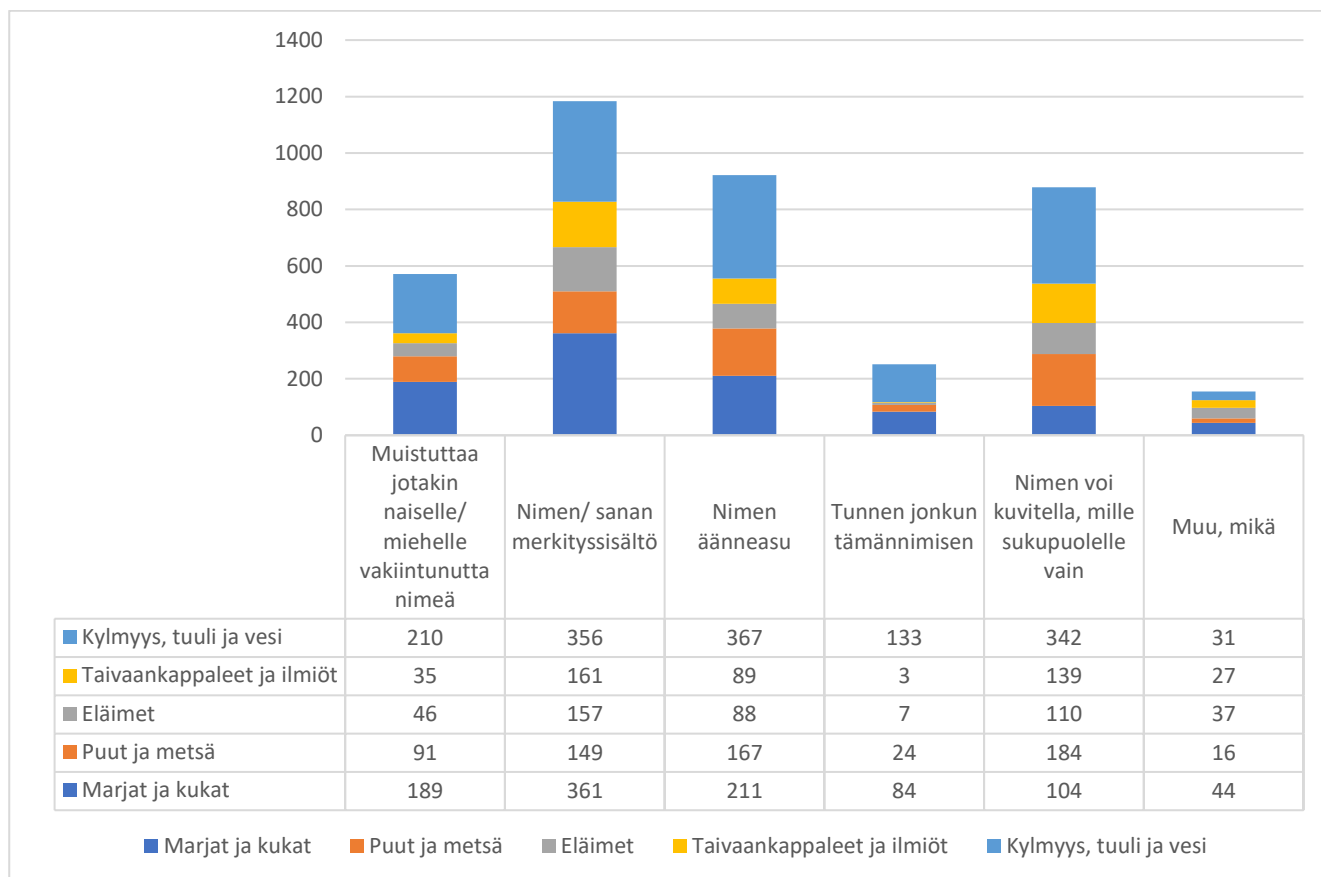
Metsäryhmän nimiä pidetään yleisesti ottaen hyvin neutraaleina (ka. 3,83). Kielenkäyttäjät hahmottavat *Havun* (ka. 4,56), *Pajun* (ka. 4,25) ja *Sammalen* (ka. 4,5) neutraaleiksi tai hieman paremmin miehille sopiviksi nimiksi. Poikkeuksen tekee *Pihlaja* (ka. 2,02), joka koetaan ryhmän muita nimiä selvästi feminiinisemmäksi.

Avaruusryhmän nimiä pidetään joko feminiinisinä tai neutraaleina (ka. 3,2). *Aurinko* (ka. 2,42) hahmotetaan ryhmän nimistä kaikista feminiinisimmäksi. *Kuuta* (ka. 3,26) pidetään jo neutraalimpana, ja *Revontuli* (ka. 3,92) koetaan kyselyn nimistä kaikkein neutraaleimmaksi.

Luonnonilmiöryhmän nimet hahmotetaan suhteellisen neutraaleiksi (ka. 3,68). Ryhmän sisällä tuuleen liittyvät nimet *Myrsky* (ka. 5,26), *Tyrsky* (ka. 5,4) ja *Tuisku* (ka. 4,65) koetaan selvästi maskuliinisimmiksi. Poikkeuksena tähän on *Viima* (ka. 3,74). Toisaalta *Viiman* voisi aivan yhtä hyvin ajatella liittyvän tuulen lisäksi myös kylmyyteen. Kylmyyteen liittyvät nimet *Kuura* (ka. 3,08) ja *Rae* (ka. 3,47) koetaankin hieman enemmän feminiinisiksi kuin neutraaleiksi. Veteen liittyvät nimet *Sade* (ka. 1,76), *Usva* (ka. 2,55) ja *Utu* (ka. 3,22) puolestaan koetaan ryhmän nimistä feminiinisimmiksi. Jo aiemmin mainittu *Tyrsky* liittyy tietysti myös vahvasti veteen, mutta se hahmotetaan silti hyvin maskuliiniseksi.

5.1.2 Nimen sukupuolen hahmottamiseen käytetyt perustelut

Kuvio 3 esittää, kuinka paljon nimen sukupuolen hahmottamiseen liittyviä eri perusteluvaihtoehtoja käytettiin merkitysryhmittäin jaoteltuna. Kielenkäyttäjien on mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. Kuvion lukumäärät koskevat koko kyselyä.

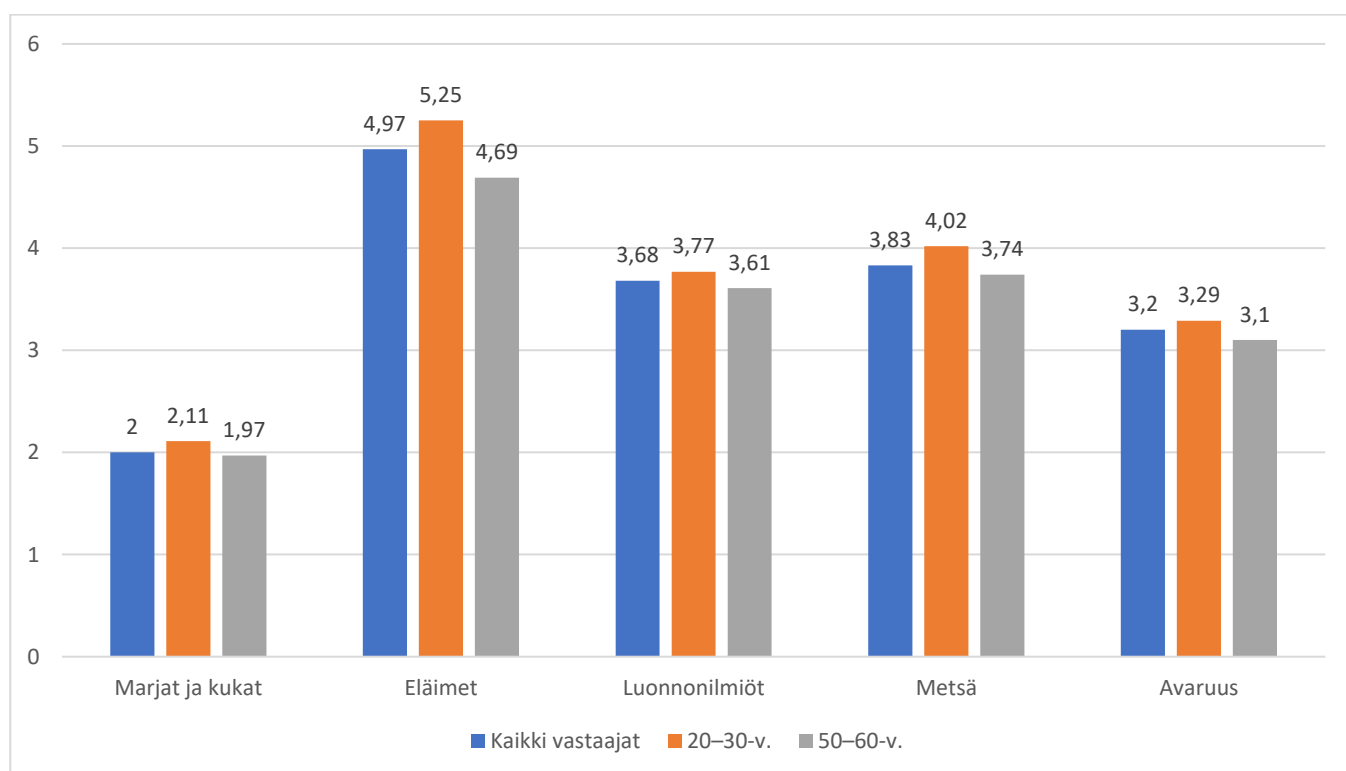
KUVIO 3. Nimen sukupuolen kokemisen perustelut merkitysryhmittäin.

Nimen merkityssisältö on käytetyin arviointiperuste. Toiseksi suosituin perustelu on nimen äänneasu ja kolmanneksi neutraalius, eli että nimen voi kuvitella sopivan, mille sukupuolelle vain. Se muistuttaako nimi jotakin toista miehelle tai naiselle vakiintunutta nimeä, toimii perusteena neljänneksi eniten ja se on edellä olevia jo selvästi harvinaisempi peruste. Kyselyyn valitut nimet ovat harvinaisia, joten oli odotettavissakin, etteivät monet kielenkäyttäjät voineet perustaa arviotaan tuntemiinsa nimenkantajiin. Vastausvaihtoehto Muu, mikä on vähiten käytetty perustelu. Käsittelen luvussa 6.1 tarkemmin kielenkäyttäjien omia sukupuolen hahmottamiskeinoja.

Metsäryhmän nimien sukupuolen arviointia perustellaan eniten vastausvaihtoehdolla nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vain. Ryhmän toiseksi käytetyin arviointiperuste on nimen äänneasu. Kaikkien muiden merkitysryhmien kohdalla useimmiten käytetyt perustelut ovat yleisyysjärjestyksessä nimen merkityssisältö ja vaihtoehto nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vain. Huomionarvoista on siis, että metsäryhmässä nimen merkityssisällöllä ei näyttäisi olevan yhtä paljon vaikutusta nimen koettuun sukupuoleen kuin muissa merkitysryhmissä

5.1.3 Kielenkäyttäjien iän suhde nimen sukupuolisuuden tulkintaan

Kielenkäyttäjistä 41 eli kolmasosa (34 %) kuuluu ikäryhmään 20–30-vuotiaat ja 40 (34 %) ikäryhmään 50–60-vuotiaat. Vertailin näiden kahden ryhmän nimille antamia keskiarvoja sekä keskenään että kaikkien ikäryhmien keskiarvojen kanssa. Kuvio 3 kuvaa eri ikäryhmien merkitysryhmille antamia keskiarvoja.

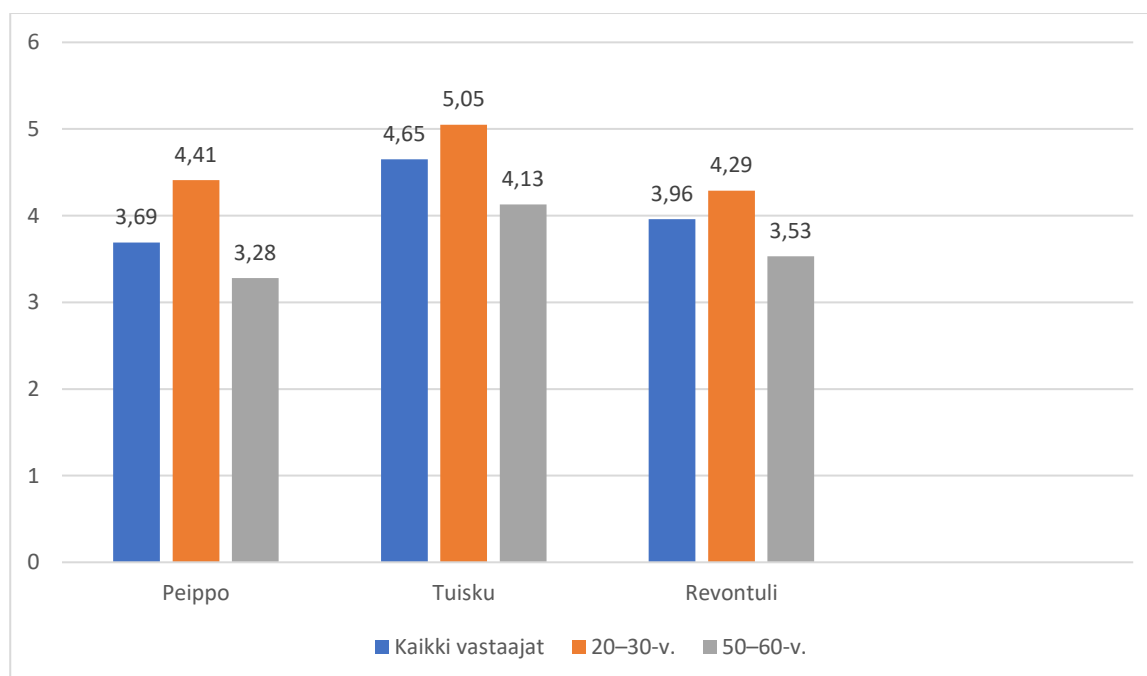

KUVIO 3. Merkitysryhmien numeeriset keskiarvot ikäryhmien 20–30-vuotiaat ja 50–60-vuotiaat perusteella.

Merkitysryhmien saamissa keskiarvoissa ei ole suuria eroja eri ryhmien välillä. Huomionarvoista on kuitenkin, että 20–30-vuotiaiden vastauksista nimille ja täten siis myös merkitysryhmille

muodostuvat keskiarvot ovat lähes kaikissa tapauksissa sekä 50–60-vuotiaiden että kaikkien kielenkäyttäjien keskiarvoja korkeampia. Vaikuttaisikin siltä, että 50–60-vuotiaat kokevat nimet jonkin verran feminiinisimpinä kuin 20–30-vuotiaat.

Kolmen nimen kohdalla keskiarvot poikkeavat kuitenkin selvästi ikäryhmien välillä. Nämä nimet ovat *Peippo*, *Tuisku* ja *Revontuli*. *Peippo* ja *Revontuli* kuuluvat neutraaleiksi määrittelemiini nimiin, *Tuisku* on kaikilta kielenkäyttäjiltä saamansa keskiarvonsa hieman näitä maskuliinisempi. Kuvio 4 esittelee tarkemmin näiden nimien eri ikäryhmiltä saamia keskiarvoja.

KUVIO 4. Nimet, joiden sukupuolen hahmottamisessa oli eniten eroavaisuutta ikäryhmittäin.

5.2 Neutraaleiksi koetut nimet

5.2.1 Neutraalien nimien rakenne

Käsittelen seuraavassa neutraaleina nimiä, joiden arvion keskiarvo asettuu välille 3,5–4,5. Näitä nimiä on kuusi. Taulukko 2 listaa keskiarvojensa perusteella kuusi neutraaleinta nimeä.

TAULUKKO 2. Kuusi neutraaleinta keskiarvoa saanutta nimeä.

Nimi	ka.
Peippo	3,69
Viima	3,74
Yrtti	3,76
Revontuli	3,92
Paju	4,25
Sammal	4,5

Nimet ovat kaikki, *Revontulta* lukuun ottamatta, kaksitavuisia eli lyhyitä. Nimistä *Viima* on *a*-loppuinen, joka on yleisempää naisten kuin miesten nimille. *Peippo* on *o*-loppuinen, joka puolestaan on tyypillisempää miesten nimille. Samoin konsonanttiloppuisuutta, joka on miesten nimille tyypillisempää, esiintyy yhdessä nimessä, joka on *Sammal*. (Pylvänäinen 2011: 62.) Kaksi nimistä, *Yrtti* ja *Revontuli*, on *i*-loppuisia. Vokaalialkuisuutta esiintyy vain yhdessä nimessä.

Suosituimpien naisten nimien kolme käytetyintä kirjainta, *a*, *i* ja *n* (Perttula 2013), eivät esiinny kaikki yhdessä yhdessäkään nimessä. *Revontulessa* ja *Viimassa* on kirjaimista kaksi, kaikissa muissa vain yksi. Neutraaleiksi koettujen nimien yleisimmät kirjaimet ovat *p*, *o* ja *a*, joista *o* ja *a* esiintyvät kolmessa ja *p* kahdessa nimistä.

Vaikuttaisikin siltä, että nimet koetaan helpommin neutraaleiksi tai kaikille sukupuolille sopiviksi, jos niissä on miesten nimille tyypillisiä piirteitä kuin jos niissä naisten nimille tyypillisiä piirteitä.

Paju ja *Sammal* kuuluvat metsäryhmään. Muista ryhmistä on kaikista yksi edustaja: *Peippo* kuuluu eläimiin, *Viima* luonnonilmiöihin, *Revontuli* avaruuteen ja *Yrtti* marjoihin ja kukkiin.

5.2.2 Neutraaleiksi hahmotettujen nimien arviointiin käytetyt perustelut

Yli puolet kielenkäyttäjistä perustelee *Revontulelle*, *Yrtille* ja *Sammalelle* antamiaan numeerisia arvioita vaihtoehdolla nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vain. Tämä vaihtoehto on yleisin käytetty perustelu viiden neutraaleimmiksi koetun nimen kohdalla. Ainoa poikkeus on *Viima*, joille annettuja arvioita perustellaan eniten nimen äänneasulla.

Nimen merkityssisältö on toiseksi käytetyin perustelu *Peipon*, *Revontulen*, *Sammalen* ja *Viiman* arvioissa. *Pajun* ja *Yrtin* kohdalla äänneasu nousee toiseksi suosituimmaksi perusteluksi.

Mielenkiintoista on, että *Viimaa* pidetään tutkituista nimistä kolmanneksi neutraaleimpana, mutta siitä annettuja arviota perustellaan nimen neutraaliudella vain harvoin. Itse asiassa puolet kyselyn nimistä on saanut *Viimaa* enemmän mainintoja neutraaliudesta. Aiemmassa tutkimuksessa Poso (2016: 48) on huomannut, että ristiriita nimen merkityksen ja muodon välillä voi vähentää nimen vakiintumista vain tietyn sukupuolen käyttöön. Tämä saattaa vaikuttaa myös *Viiman* saamiin arvioihin. Huomioitavaa on myös, että vaikka *Utu* jää tässä käsiteltyjen kuuden neutraaleimman nimen ulkopuolelle, on sen saamia numeerisia arvioita perusteltu kaikista tutkimuksen nimistä kolmanneksi eniten nimen neutraaliudella, eli vaihtoehdolla nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vain. Keskiarvojen perusteella *Utu* on vasta 10:nneksi neutraalein.

Kaikille kuudelle tässä osiossa käsittelemälleni nimelle on annettu selvästi eniten arvioksi 4, eli kielenkäyttäjät ovat olleet suhteellisen yksimielisiä nimien neutraaliudesta. Muista nimistä esimerkiksi *Myrsky* (ka. 5,26) ja *Tyrsky* (ka. 5,4) jakoivat selvästi kielenkäyttäjien mielipiteitä. Vaikka suuri joukko kielenkäyttäjiä arvioi *Myrskyn* ja *Tyrskyn* melko neutraaleiksi, lähes yhtä suuri joukko arvioi ne hyvin maskuliinisiksi.

5.3 Feminiinisiksi koetut nimet

5.3.1 Feminiinisten nimien rakenne

Olen rajannut feminiinisiksi koettujen joukosta tarkempaan tarkasteluun ne nimet, joiden keskiarvo muodostuu välille 1,00–2,00. Näitä nimiä on viisi. Taulukko 3 esittelee nämä keskiarvojensa perusteella viisi feminiinisintä nimeä.

TAULUKKO 3. Viisi feminiinisintä keskiarvoa saanutta nimeä.

Nimi	ka.
Orvokki	1,08
Vadelma	1,37
Mansikka	1,45
Sade	1,76
Unikko	1,85

Nimet ovat kaikki, *Sadetta* lukuun ottamatta, kolmitavuisia eli pitkiä. *Unikko* ja *Orvokki* ovat vokaalialkuisia, muut konsonanttilkuisia. Naisten nimien tyypillisimmillä alkuäänteillä, yleisyysjärjestyksessä *m*, *s* ja *a* (Pylvänäinen 2011: 61), alkaa kaksi nimeä *Mansikka* ja *Sade*. Joukossa ei ole yhtään nimeä, joka alkaisi miesten nimille yleisillä *j*- tai *t*-äänteillä (Pylvänäinen 2011: 61). Kaikki nimet ovat vokaaliloppuisia. Nimistä kaksi, *Vadelma* ja *Mansikka*, ovat *a*-loppuisia. Vaikka *o*-loppuisista kalenterinimistä yli 90 % on miesten nimiä (Pylvänäinen 2011: 62), on feminiinisiksi koettujen nimien joukossa myös yksi *o*-loppuinen nimi, *Unikko*. Muut loppukirjaimet ovat *e* ja *i*.

Naisten suosituimpien nimien kolme yleisintä kirjainta, *a*, *i* ja *n* (Perttula 2013), esiintyvät kaikki yhdessä nimessä, *Mansikassa*. *Unikossa* on sekä *n* että *i*, Muissa nimissä on kussakin yksi edellä mainituista kolmesta kirjaimesta.

Sadetta lukuun ottamatta kaikki nimet kuuluvat marjat ja kukat -ryhmään. Suurin osa kasvikuntaa kuvaavista nimistä on naisten nimiä (Kiviniemi 2006: 122–125), ja sukupuolen hahmottamisen

perusteluissa myös useat kielenkäyttäjät ilmaisivat olevansa asiasta tietoisia. *Sade* puolestaan kuuluu luonnonilmiöryhmään.

5.3.2 Feminiinisiksi hahmotettujen nimien arviointiin käytetyt perustelut

Nimen merkityssisältö on käytetyin perustelu *Vadelman*, *Mansikan* ja *Unikon* kohdalla. *Mansikan* kohdalla tätä perustelua käytetään kaikista eniten eli 90 kertaa. *Sateen* tapauksessa yleisin perustelu on toista, jommallekummalle sukupuolelle vakiintunutta nimeä muistuttavuus. Koska *Orvokki* on selvästi muita kyselyn nimiä yleisempi, ei tule yllätyksenä, että sen kohdalla käytetyin perustelu on, että kielenkäyttäjä tuntee jonkun samannimisen.

Nimen äänneasu on toiseksi käytetyin perustelu kaikkien paitsi *Orvokin* kohdalla. *Orvokille* annettuja arvioita perustellaan toiseksi yleisimmin nimen merkityssisällöllä.

Feminiinisiksi koettujen nimien arvioita perustellaan huomattavan vähän nimen neutraaliudella. *Orvokin*, *Mansikan* ja *Vadelman* tapauksissa tätä perustelua käytetään vain 0–2 kertaa. *Sateen* kohdalla perustelua käytetään useimmiten, mutta tällöinkin vain 16 kertaa.

5.4 Maskuliinisiksi koetut nimet

5.4.1 Maskuliinisten nimien rakenne

Tarkastelen seuraavassa kolmea maskuliinisimmaksi koettua nimeä. Koska kyselyn nimistä vain kuuden keskiarvo ylittää määrittelemäni neutraaliksi koetun nimen ylärajan 4,5, ja näistä kolmen keskiarvo on alle 5, oli jo alkuaan selvää, että maskuliinisiksi koettujen nimien joukko olisi muita

ryhmiä pienempi. Feminiinisten ja neutraalien nimien käsittelyyn verrattuna rajattu keskiarvoalue, 5,00–7,00, onkin kaksinkertainen, koska samankokoisella rajauksella alueelle olisi osunut vain yksi nimi. Taulukko 4 esittelee nämä keskiarvojensa perusteella kolme maskuliinisinta nimeä.

TAULUKKO 4. Kolme maskuliinisinta keskiarvoa saanutta nimeä.

Nimi	ka.
Karhu	6,4
Tyrsky	5,4
Myrsky	5,26

Kaikki nimet ovat kaksitavuisia eli lyhyitä. Kaikki ovat konsonanttialkuisia. Miesten nimien yleisimmillä alkuäänteillä, yleisyysjärjestyksessä *a*, *j* ja *t* (Pylvänäinen 2011: 61), alkaa yksi nimi *Tyrsky*. *Myrsky* on *m*-alkuinen, mikä on selvästi tyypillisempää naisten kuin miesten nimille (Pylvänäinen 2011: 61). Kaikki nimet ovat vokaaliloppuisia. *Myrsky* ja *Tyrsky* ovat *y*-loppuisia ja *Karhu* *u*-loppuinen.

Konsonantit *s*, *t* ja *v* ovat selkeästi tyypillisempiä miesten merkitysnimille (Pylvänäinen 2011: 76–78), ja kahdessa maskuliinisiksi koetuista nimistä onkin konsonantti *s* ja yhdessä *t*. Naisten suosituille nimille yleistä kolmikkoa *a*, *i* ja *n* (Perttula 2013) ei esiinny yhdessäkään nimistä. *Karhussa* on yksi *a*. Huomioitavaa on kuitenkin, että listan ulkopuolelle jäänyt *Jänis* (ka. 4,83), joka arvioitiin neljänneksi maskuliinisimmaksi, sisältää sekä *i*- että *n*-äänteen.

Myrsky ja *Tyrsky* kuuluvat luonnonilmiöryhmään. *Karhu* kuuluu eläinryhmään. Listan ulkopuolelta neljänneksi ja viidenneksi maskuliinisimmat arviot saaneet nimet *Jänis* ja *Tuisku* kuuluvat eläimiin ja luonnonilmiöihin. Kuudenneksi maskuliinisimmaksi on arvioitu *Havu* (ka. 4,56), joka tasapainottelee neutraalin nimen rajalla, kuuluu metsäryhmään.

5.4.2 Maskuliinisiksi hahmotettujen nimien arviointiin käytetyt perustelut

Kielenkäyttäjistä 74 % on perustellut *Karhulle* antamaansa arviota nimen merkityssisällöllä. Nimen merkityssisältö onkin kaikkien kolmen maskuliinisimmaksi koetun nimen kohdalla käytetyin perustelu. Tosin *Tyrskyn* arvioita perustellaan lähes yhtä usein nimen äänneasulla.

Karhun ja *Tyrskyn* toiseksi käytetyin perustelu on nimen äänneasu. *Myrskyn* kohdalla toiseksi käytetyin perustelu on nimen neutraaliuus.

Nimen neutraaliutta käytetään perusteluna annetuille arvioille selvästi useammin maskuliinisiksi koettujen nimien kuin feminiinisiksi koettujen kohdalla. Vaikka *Karhu* saakin vain seitsemän mainintaa neutraaliuudesta, *Tyrskyllä* niitä on 29 ja *Myrskyllä* 36. Toisin sanoen neljännos kielenkäyttäjistä koki *Tyrskyn* neutraaliksi ja *Myrskyn* kolmannes. Nimen neutraaliuus on myös maskuliinisiksi koettujen nimien kolmen kärjen ulkopuolelle jääneitten *Jäniksen*, *Tuiskun* ja *Havun* käytetyin perustelu. Nimen koetulla maskuliinisuudella ja neutraaliudella vaikuttaisikin olevan yhteys.

6 Kielenkäyttäjien omat sukupuolen hahmottamisperusteet sekä heidän ajatuksiansa nimien sukupuolisuudesta ja nimeksi kelpaavuudesta

Tässä osiossa käsittelen kielenkäyttäjien itse määrittämiä perusteluja hahmottaa nimien sukupuolta sekä ajatuksia nimien sukupuolisuudesta yleisemmin. Olen jaotellut valmiiksi annettujen vastausvaihtoehtojen ulkopuoliset nimen sukupuolen hahmottamiseen käytetyt keinot viiteen eri kategoriaan. Muodostin kategoriat aineiston tarkastelussa esiin nousseista perustelutavoista. Kategoriat ovat nimen vieraskieliset vastineet, tunne ja intuitio, kahtiajakautunut mielikuva, nimen aihepiiri sekä muihin hahmoihin yhdistäminen.

6.1 Kielenkäyttäjien omat perustelut

6.1.1 Nimien vieraskieliset vastineet

Kyselyssä valmiiksi annettujen vastausvaihtoehtojen ulkopuolelta nimen sukupuolen kokemisessa vaikuttavaksi tekijäksi nostettiin vieraskieliset niminä toimivat vastineet. Esimerkissä 1 ja 2 Kielenkäyttäjät perustelevat nimen sukupuolesta antamaansa arvioita kertomalla tuntevansa tai tietävänsä henkilöitä, joilla on nimenä käsitellyn nimen erikielinen vastine. Nimen perässä on ensin suluissa kyseessä oleva nimi ja sitten kielenkäyttäjän tiedot.

1. Kuulostaa naisen nimeltä, mutta koska korealainen miesartisti Taeyang eli 태양 meinaa aurinkoa, ni kai se sit voi olla myös miehen. (Aurinko) (N1, 21–30)
2. Tunnen suomalaisen Myrsky-tytön ja etelä-afrikkalaisen Storm-nimisen pojan (Myrsky) (N2, 51–60)

Karhu-nimen sukupuolen hahmottamiseen kerrottiin vaikuttavan myös sanan synonyymi otso, joka on miehen nimenä selvästi vakiintuneempi. Osa kielenkäyttäjistä kertoi myös käyttäneensä nimen sukupuolta määrittävänä tekijänä vieraista kielistä, esimerkiksi italiasta, tuttua mallia, jonka mukaan *a*-loppuiset nimet ovat naisten nimiä ja *o*-loppuiset miesten nimiä.

6.1.2 Tunne ja intuitio

Toinen kielenkäyttäjien valmiiden vastausvaihtoehtojen ulkopuolelta esiin nostama arvioperuste nimen sukupuolen kokemiselle oli intuitio tai tunne. Monet kielenkäyttäjät, jotka käyttävät tunneperustelua, mainitsevat myös nimen tuttuuden tai merkityksen vaikutuksen heränneeseen tunteeseen, mutta osa antaa perusteluksi pelkän tunteen. Esimerkeissä 3 ja 4 kielenkäyttäjistä korostaa nimenomaan nimen herättämää tunnetta. Vaikka voidaan tulkita, että esimerkissä 5 kielenkäyttäjä kyseenalaistaa sanan sopivuuden nimeksi, hänkin kertoo sen herättämästä tunteesta.

3. Tuntuu miehen nimelle. (Paju) (N3, 51–60)

4. Nimestä tuleva tunne, voimakas, vahva. (Myrsky) (N4, 41–50)

5. Feminiininen fiilis "nimestä" (Kuu) (M1, 51–60)

6.1.3 Kahtiajakautunut mielikuva

Osa nimistä herättää kielenkäyttäjissä toisistaan poikkeavia tai risteäviä mielikuvia. Tällaisissa tapauksissa osa kielenkäyttäjistä on päätenyt antamaan nimelle neutraalin arvon 4, mutta osa on ilmeisesti päättänyt toisen mielikuvan olevan hallitsevampi ja antanut arvionsa sen perusteella. Esimerkissä 6 kielenkäyttäjä pohtii sekä sanasta itsestään syntyvää tunnetta että sanan tarkoitteesta heräävää mielikuvaa. Esimerkissä 7 kielenkäyttäjä tarkastelee arviotaan sukupuoliroolien ja -odotusten kautta.

6. Jotenkin feminiininen vaikutelma sanassa, ei kuitenkaan oikeassa auringossa niinkään. (Aurinko) (M2, 51–60)

7. Vahvana eläimenä karhu sopisi miehen nimeksi, mutta kun ajattelee karhun suojeleuvaistoa poikasia kohtaan voi nimen ajatella sopivan myös naiselle, 'karhuemona'. (Karhu) (N5, 20–30)

6.1.4 Nimen aihepiiri

Neljäs kielenkäyttäjien oma nimen sukupuolen arviointiperuste oli aihepiiri, johon nimi kuuluu. Tätä arviointiperustetta käytettiin erityisesti kukat ja marjat -ryhmään kuuluvien nimien kohdalla. Esimerkissä 8 kielenkäyttäjä hahmottaa nimelle sukupuolta muiden samantyyppisten toiselle

sukupuolelle vakiintuneiden nimien perusteella. Esimerkissä 9 kielenkäyttäjä kuvailee tietyn ryhmän nimien herättämää yhteistä tunnetta.

8. Muut kukkaisnimet yleensä naisilla (Unikko) (N6, 20–30)

9. – – osa hedelmä- tai marjapohjaisista nimistä yhdistää helposti naisen nimeksi, sillä niissä on joku feminiininen tunne. (vapaa kenttä) (M3, 20–30)

6.1.5 Muihin hahmoihin yhdistäminen

Viidentenä valmiiden vastausvaihtoehtojen ulkoisena arviointikeinona kielenkäyttäjät käyttävät nimen yhteyttä eri hahmoihin tai asioihin. Tämä perustelutapa on lähellä vastausvaihtoehtoa Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä. Nostan sen kuitenkin omaksi arviointikeinokseen, koska nimet, joiden kohdalla tätä sukupuolenhahmotuskeinoa on käytetty, eivät aina muistuta suoraan äänteellisesti tai muodollisesti nimeä, johon ne on yhdistetty tai niitä ei ole yhdistetty ihmisen etunimeen. Esimerkissä 10 yhteys on melko helposti havaittavissa ja arvioon vaikuttavassa nimessä on sukupuolta (nainen) osoittava johdin *-tar*. Esimerkissä 11 nimen sukupuoli hahmotetaan mytologisen auringonjumalan sukupuolen perusteella. Esimerkissä 12 kielenkäyttäjä kertoo, useiden muiden kielenkäyttäjien tavoin, yhdistävänsä nimen lehmän nimeen ja sen vaikuttavan sukupuolen kokemiseen kyseiselle nimelle.

10. Kuutar, jumalatar (Kuu) (N7, 51–60)

11. Apollo (Aurinko) (N8, 20–30)

12. Tulee läheisesti mieleen lehmien nimi Mansikki. (Mansikka) (N9, 51–60)

Kielenkäyttäjät saattavat yhdistää nimiä erilaisiin hahmoihin ja asioihin toisistaan paljonkin poikkeavilla tavoilla. Nimien herättämät yhteydet vaikuttavatkin melko yksilöllisiltä. Poikkeuksia ovat *Mansikka*, jonka kuusi kielenkäyttäjää yhdistää Mansikkiin, *Kuu*, joka yhdistetään Kuuttareen kolme kertaa sekä *Aurinko*, joka yhdistetään kahdesti Apolloon. Esimerkeissä 13 ja 14 kielenkäyttäjät päätyvät erilaisten mielikuvien kautta hahmottamaan samalle nimelle sukupuolta eri tavoin.

13. Tulee mieleen Kuurankukka ja kukasta tulee mieleen nainen (Kuura) (N2, 51–60)

14. Nimi johti ajatukseen 'kuuraparrasta'. (Kuura) (N10, 20–30)

6.2 Kielenkäyttäjien ajatuksia nimien sukupuolisuudesta

Kyselyn lopussa kielenkäyttäjät saivat halutessaan kommentoida vapaasti luontoaiheisia nimiä ja sukupuolen määrittämistä nimille. Vastauksia tuli yhteensä 33. Käsittelen tässä luvussa, millaisia ajatuksia luontoaiheiset nimet ja nimien sukupuoliuus herättivät kielenkäyttäjissä yleisellä tasolla.

Kaksi kielenkäyttäjää on sitä mieltä, että suurin osa nimistä tuntuu sopivan paremmin naisille. Useampi kielenkäyttäjä mainitsee, että kukkiin ja marjoihin liittyvät nimet tuntuvat feminiinisiltä. Kaksi kertoo luontoaiheisten nimien tuntuvan pääosin neutraaleilta. Kolme kielenkäyttäjää kokee luonnonilmiöitä kuvaavat nimet maskuliiniksiksi. Kielenkäyttäjistä yksi mainitsee ilmaan liittyvät nimet neutraaleiksi. Tulkitsen hänen viittaavan tällä luonnonilmiöitä kuvaaviin nimiin.

Sukupuoliroolit ja -odotukset nousevat esille yhdeksässä vastauksista. Pehmeät, hennot ja ”kauniit” asiat koetaan naisiin liittyviksi ja rajummat miehiin. Esimerkissä 15 kielenkäyttäjä selittää nimille hahmottamaansa sukupuolisuutta nimien merkityksen kautta. Esimerkeissä 16 ja 17 kielenkäyttäjät tunnistavat yhteiskunnan luomien sukupuoliroolien vaikutuksen nimen sukupuoliisuuden hahmottamiseen esiin hyvin tietoisesti. Esimerkissä 18 kielenkäyttäjä huomauttaa, että nimet, jotka tuntuvat sopivan paremmin miehille, on myös helpompi kuvitella molemmilla sukupuolilla käytössä oleviksi kuin naisille sopivat nimet.

15. -- Jotenkin lempeät asiat menee naisten piikkiin ja uhkaavammat miesten (N11, 51–60)

16. Huomaan olevani nimien suhteen harmittavan sukupuoliidonnainen. Miksi voimakas tai karu assosiaatio pitäisi olla miesten, lämmin tai kukkiin liittyvä naisten. Olen pettynyt itseeni! -- (N12, 51–60)

17. Jostakin syystä tuntuu että naisten nimeksi sopivat sanat ovat positiivisempia ja "herkempiä" ja sanat kuten myrsky ja tuisku sopivat paremmin miesten nimeksi. Tuntuu vähän vanhanaikaiselta roolitukselta, mutta näin se menee. (N13, 41–50)

18. Ns. pehmeät luontonimet sopivat mielestäni vain naisille. Voimakkaammat miehille tai molemmille sukupuolille. (M4, 61–70)

Kolme kielenkäyttäjää mainitsee, että osaa nimistä on vaikea sijoittaa mihinkään. Viisi kielenkäyttäjää toteaa yleisemmin, että osaa luontoaiheisista nimistä on hankalaa ajatella ihmisen etuniminä.

6.3 Nimeksi kelpaavuus

Yksi kyselyn yllättävistä tuloksista on se, mitä nimiä ollaan ensinnäkään valmiita hyväksymään ihmisen etunimiksi. Nimeksi kelpaavuutta ei kysytty erikseen, mutta useat kielenkäyttäjät ottivat sen itse esille. Kyselyn nimistä vain neljä, *Kuura*, *Sade*, *Viima* ja *Paju* kelpaavat kaikille kielenkäyttäjille etunimiksi. Yksi kielenkäyttäjistä on valmis hyväksymään vain kuusi nimeä ihmisen etunimiksi. 12 nimeä saa kielenkäyttäjiltä 2–11 epäilyä sopivuudestaan etunimeksi. Osa nimistä ollaan valmiita kelpuuttamaan sukunimiksi tai eläimen nimiksi, osaa ei kelpuuteta kenenkään nimeksi. Myös avoimeen vastauskenttään tulleista vastauksista 10 mainitsee, että osan nimien käsittäminen nimiksi on hankalaa tai mahdotonta.

Jänis-nimi osoittautuu kielenkäyttäjille hankalimmaksi hyväksyä nimeksi. Kielenkäyttäjistä 11 kommentoi, ettei se sovi nimeksi kenellekään. *Revontulen* sopivuutta etunimeksi epäilee neljä, *Vadelman*, *Peipon* ja *Auringon* kolme kutakin. Hankalimmiksi hyväksyä etunimiksi osoittautuvat avaruus- ja eläinryhmien nimet. Helpoimmin hyväksytään luonnonilmiöihin liittyvät nimet.

Etunimiksi soveltuvuuden epäilyä olisi voitu todennäköisesti vähentää, jos kyselyssä olisi pyydetty selkeämmin käsittelemään kaikkia nimiä etuniminä tai mainittu, että kaikki ovat ”oikeita” nimiä eli löytyvät Väestötietokeskuksen etunimitilastosta. Koska näin ei ollut, saatiin kyselyllä hieman yllättäen tietoa myös siitä, minkälaisia nimiä kielenkäyttäjät ovat valmiita hyväksymään etunimiksi.

Jänis ja *Revontuli* saavat eniten mainintoja soveltumattomuudesta etunimiksi. Ne kuuluvat myös kyselyn nimistä harvinaisimpiin (*Jänis* yhteensä alle 30 ja *Revontuli* yhteensä alle 25). Vaikka

nimen yleisyydellä tai harvinaisuudella ei ole tämän tutkimuksen kannalta merkitystä, on sillä luultavasti vaikutusta siihen, kuinka helposti kielenkäyttäjät ovat valmiita hyväksymään nimen etunimeksi. Toisaalta eivät kyselyn kolme yleisintä nimeä, *Orvokki*, *Tuisku* ja *Myrskykään* kelpaa kaikkien mielestä etunimeksi.

7 Päätäntö

Tässä tutkielmassa olen halunnut selvittää, mitkä asiat vaikuttavat siihen, mille sukupuolelle sopivaksi tietty nimi koetaan. Toiseksi olen halunnut selvittää, minkälaisia tapoja nimen sukupuolen hahmottamiseen käytetään.

Kun kielenkäyttäjät arvioivat nimien sukupuolisuutta, tutkimuksen 25 nimestä vain kahdeksan nimeä koettiin ennemmin maskuliiniseksi kuin feminiiniseksi (ka. >4). Vaikuttaisikin siltä, että luontoon liittyvät nimet hahmotetaan tyypillisemmin feminiiniseksi kuin maskuliiniseksi (kaikkien nimien ka. 3,40). Naisille annetaan yleensäkin paljon enemmän sukupuoleltaan epäselviä nimiä ja molemmilla sukupuolilla käytössä olevia nimiä (Alford 1988: 148–149, Barry–Harper 1982: 15). Näin ollen voitaisiin myös ajatella, että nimet, joiden sukupuolesta ei ole varmuutta, mielletään helpommin feminiiniseksi kuin maskuliiniseksi.

Semanttisesti läpinäkyvät nimet voivat viitata suoraan yksilön sukupuolirooliin (Alford 1988: 65–66). Naisten nimet kuvaavat useammin feminiiniseksi miellettyjä asioita, ja miesten nimet puolestaan maskuliiniseksi koettuja asioita (Brylla 2009: 177). Siksi ei lienekään yllätys, että marjat ja kukat -ryhmän nimiä pidetään kaikista feminiinisimpinä. Eläinryhmän nimet hahmotetaan maskuliinisimmiksi. Yksi selitys tähän saattaa olla, että esimerkiksi piirretyt eläinhahmot usein ”merkitty” naisiksi (esim. ripsillä). Jos merkkiä ei ole, eläin on mies. Esimerkiksi Rusanen ja Sippola (2012) ovat havainneet, että eläinhahmot ovat oppikirjoissa paljon useammin miehiä tai sukupuolettomia kuin naisia. Metsäryhmän nimet koetaan neutraaleimmiksi. Puiden ja eläinten nimet ovat Suomessa harvinaisia etuniminä, koska monet niistä ovat käytössä sukuniminä (Kiviniemi 2006: 122–125). Koska nimen tuttuus on yhteydessä sen koettuun neutraaliuuteen (Van Fleet–Atwater 1997: 115), saattaa olla, että metsäryhmän nimien tuntemattomuus etuniminä on syy, miksi ne on koettu neutraaleimmiksi. Tuttuus saattaa olla selittävä tekijänä myös siihen, mitkä nimet kielenkäyttäjät ovat valmiita kelpuuttamaan nimiksi. Hankalimmiksi hyväksyä etunimiksi muodostuvat avaruuteen ja eläimiin liittyvät nimet. Helpoimmin hyväksytään luonnonilmiöihin liittyvät nimet.

Pitkät kolmi- ja nelitavuiset nimet mielletään, *Revontulta* lukuun ottamatta, selvästi feminiinisiksi. Tätä todennäköisesti selittää se, että naisten nimet ovat yleisestikin keskimääräisesti miesten nimiä pidempiä (Pylvänäinen 2011: 69–71). Feminiinisimmiksi koetut nimet ovat kaikki vokaaliloppuisia, ja kaksi nimistä on *a*-loppuisia. Feminiinisimmiksi hahmotetut nimet muistuttavat muutenkin rakenteiltaan enemmän tyypillisiä naisten nimiä kuin tyypillisiä miesten nimiä. Maskuliinisimmiksi koetut nimet ovat puolestaan tyypillisesti kaksitavuisia eli lyhyitä ja konsonanttialkuisia. Aiemmassa tutkimuksessa onkin havaittu, että mitä enemmän yksittäinen sukupuolineutraaliksi tarkoitettu nimi muistuttaa tiettyä vain toisella sukupuolella käytössä olevaa nimeä, sitä todennäköisempää on, että myös se koetaan kyseiselle sukupuolelle paremmin sopivaksi (Van Fleet–Atwater 1997: 121).

Molemmilla sukupuolilla Suomessa käytössä olevat nimet, joita on annettu selvästi enemmän toiselle sukupuolelle, sisältävät usein kyseisen sukupuolen nimien tyypillisiä piirteitä (Poso 2016: 50). Suomessa vokaalialkuisuus on tyypillisempää naisten nimille kuin miesten nimille (Perttula 2013). *Yrttiä* ja *Utua* lukuun ottamatta kaikki aineiston vokaalialkuiset nimet miellettiinkin vahvasti feminiinisiksi. Yksikään vokaalialkuinen nimi ei saa yli 4:n keskiarvoa. Toisin sanoen vokaalialkuisia nimiä ei pidetä kovin maskuliinisina.

Nimen rakenteen merkitys sukupuolen hahmottamiseen on havaittavissa myös, kun tarkastellaan yksittäisiä kirjaimia. Suosituimpien naisten nimien kirjaimista vajaa puolet koostuu kirjaimista *a*, *i* ja *n* (Perttula 2013). Nämä kaikki kolme kirjainta löytyvät aineistosta kolmesta nimestä, jotka ovat *Aurinko*, *Mansikka* ja *Virna*. Kaikki kolme nimeä on koettu selvästi feminiinisiksi.

Nimen *a*-loppuisuus on myös yhteydessä nimen koettuun feminiinisyyteen. Aineiston seitsemästä *a*-loppuisesta nimestä yhdenkään keskiarvo ei ylitä neutraaliksi määritellyn 4:n rajaa, joten yhtäkään niistä ei koeta erityisen maskuliiniseksi. Yleisestikin naisten nimet loppuvat miesten nimiä useimmin kirjaimen *a* (Pylvänäinen 2011: 62). Molemmille sukupuolille annettuja nimiä, jotka päättyvät vain tietylle sukupuolelle tyypillisesti, annetaan enemmän kyseisen sukupuolen edustajille (Barry–Harper 2014: 18.)

Tosin *o*-loppuisuus on yleisempää miesten kuin naisten nimille (Pylvänäinen 2011: 62), mutta aineiston kolmea *o*-loppuista nimeä, *Unikkaa*, *Peippoa* ja *Aurinkoa*, ei koettu kovin maskuliiniseksi. *Peippo* hahmotettiin neutraaliksi (ka. 3,69) ja muut kaksi feminiiniseksi. Nimien *o*-loppuisuus ei siis vaikuta määrittäneen nimiä kielenkäyttäjien mielestä ainakaan kovin hallitsevasti maskuliiniseksi, vaikka jotkut kielenkäyttäjistä mainitsivat erikseen käyttäneensä loppukirjaimia määrittelyperusteluissansa. Toisaalta nimissä on paljon naisten nimille tyypillisiä piirteitä, pituus, *a*, *i* ja *n* -kolmikko ja merkityssisältö (Perttula 2013), jotka ovat todennäköisesti vaikuttaneet saatuihin feminiinisiin arvioihin. On myös mahdollista, että *Peipon* kohdalla nimen merkityksen ja muodon ristiriita (Poso 2016: 48) on vaikuttanut nimen sukupuolen hahmottumiseen.

Neutraaleiksi koetut nimet ovat tyypillisesti konsonanttialkuisia ja lyhyitä. Myös aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että molemmille sukupuolille tasaisesti annetut nimet ovat usein lyhyitä ja konsonanttialkuisia (Poso 2016: 47–49). Kaikista neutraaleimmaksi nimeksi määritelty *Revontuli* tosin poikkeaa joukosta pituudellaan. Nimet, jotka muistuttavat rakenteeltaan tyypillisiä miesten nimiä, hahmotetaan useammin neutraaleiksi tai kaikille sukupuolille sopiviksi kuin nimet, joiden rakenne muistuttaa tyypillisiä naisten nimiä.

Tärkeimmiksi tavoiksi hahmottaa nimen sukupuolta nousevat nimen merkityssisältö ja äänneasu sekä nimen koettu neutraalius, eli että nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vain. Kielenkäyttäjien omista sukupuolen hahmottamiskeinoista nousevat esiin nimen vieraskieliset vastineet, tunne ja intuitio, kahtiajakautunut mielikuva, nimen aihepiiri sekä muihin hahmoihin yhdistäminen.

Kielenkäyttäjät vaikuttavatkin olevan joko tietoisesti tai tiedostamattomasti melko hyvin selvillä naisten ja miesten nimien tyypillisistä rakenteista. Mikään yksittäinen piirre ei kuitenkaan tunnu olevan selvä sukupuolen määrittäjä, vaan kokonaisuus ratkaisee. Tulevassa tutkimuksessa olisi mielenkiintoista kiinnittää tarkemmin huomiota nimiin, joissa on jonkinlainen ristiriita rakenteen, merkityksen ja konvention kesken.

Lähteet

- Alford, Richard D. 1988: *Naming and identity: a cross-cultural study of personal naming practices*. Hraf Pess: New Haven, Connecticut.
- Barry, Herbert III – Harper, Aylene S. 1982. Evolution of Unisex Names. *Names* 30, 15–22.
- 1993. Feminization of Unisex Names from 1960 to 1990. *Names* 41, 228–238.
- 2014. Unisex Names for Babies Born in Pennsylvania 1990–2010. *Names* 62, 13–22.
- Brylla, Eva 2009. *Female Names and Male Names. Equality between the Sexes*. [Verkkójulkaisu. Viitattu 30.10.2019.] Saatavissa: https://yorkspace.library.yorku.ca/xmlui/bitstream/handle/10315/3621/icos23_176.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kiviniemi, Eero 1993. Iita Linta Maria. *Etunimiopas vuosituhatosen vaihteeseen*. SKS, Helsinki.
- Kiviniemi, Eero 2006. *Suomalaisten etunimet*. SKS, Helsinki.
- Lampinen, Arja 2001. Etunimen valinta – haasteellista kielenkäyttöä. *Kielikello* 2/2001. [Verkkójulkaisu. Viitattu 4.3.2022] Saatavissa: <https://www.kielikello.fi/-/etunimen-valinta-haasteellista-kielenkayttoa>
- Lapsiarkea. *Luontonimet* [Verkkójulkaisu. Viitattu 30.12.2021.] Saatavissa: <https://lapsennimi.com/luontonimet/>
- Perttula, Heli 2013. Etunimen sukupuoli. *Kielikello* 3/2013. [Verkkójulkaisu. Viitattu 12.12.2021] Saatavissa: <https://www.kielikello.fi/-/etunimen-sukupuoli>
- Poso, Laura 2016. *Lapsi nimeltä Tuisku. Molemmille sukupuolille annetut ensimmäiset etunimet*. Pro gradu -tutkielma. Kieli- ja käännöstieteiden laitos, Turku.

Pylvänäinen, Liina 2011. *Suomalaisten kalenterinimien kielellinen rakenne*. Pro gradu -tutkielma. Kieli- ja käännöstieteiden laitos, Turku.

Rusanen, Anna-Leena – Sippola, Jarkko 2012. ”*No onko se orava mies vai nainen?*” *Sukupuoli alkuopetuksen matematiikan ja äidinkielen oppikirjoissa*. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustieteiden laitos, Rovaniemi.

SKS= Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Söyrinki, Sini 2015. *Tytön, pojan vai kenen tahansa nimi? Harvinaisten etunimien sukupuolen kokeminen*. Kandidaatin tutkielma. Kielten laitos, Jyväskylä.

Van Fleet, David – Atwater Leanne 1997. Gender neutral names: Don't be so sure! *Sex roles* vol. 37 (1/2). S.111–123. [Verkkoversio. Viitattu 30.10.2019.] Saatavissa: <https://search-proquest-com.ezproxy.utu.fi/docview/1308102212>

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Teen suomen kielen pro gradu -tutkielmaa luontonimistä Turun yliopistossa. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mitkä asiat vaikuttavat siihen, koetaanko tietty luontoaiheinen etunimi miehen vai naisen nimeksi tai neutraaliksi kaikille sukupuolille sopivaksi nimeksi.

Kyselyyn vastaamiseen menee 10–15 minuuttia ja vastaukset käsitellään täysin anonymisti. Vastaamalla hyväksyt vastaustesi käytön tässä pro gradu -tutkielmassa.

Mikäli sinulla on jotain kysyttävää kyselyyn tai graduun liittyen, voit ottaa yhteyttä *sähköpostilla*.

Kiitos vastauksestasi!

Ella Sariola

Arvioi kuinka vahvasti kyseessä on vain naiselle sopiva nimi, vain miehelle sopiva nimi vai neutraali, kaikille sukupuolille sopiva nimi. 1= vain naiselle sopiva nimi, 4= neutraali, kaikille sukupuolille sopiva nimi, 7= vain miehen nimi

Jos vastaat mobiiliversiossa, kannattaa liukukytkimen käytön sijasta klikata sopivaa vastausvaihtoehtoa.

1. Aurinko

vain naisen nimi vain miehen nimi

1 7

2. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

3. Havu

vain naisen nimi vain miehen nimi

1 7

4. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan

Muu, mikä

5. Jänis

vain naisen nimi vain miehen nimi

1 7

6. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

7. Karhu

	1	
vain naisen nimi	☐	vain miehen nimi
1	7	

8. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

9. Kuu

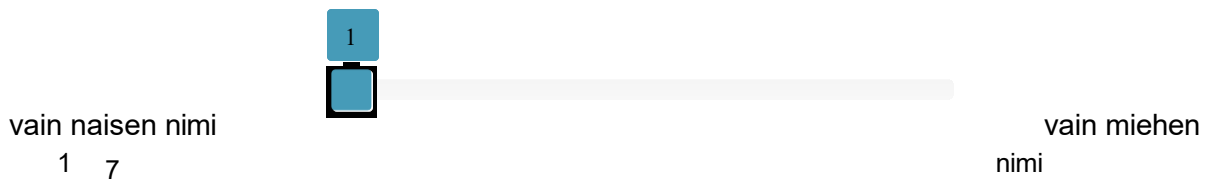
	1	
vain naisen nimi	☐	vain miehen nimi
1	7	

10. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu

- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

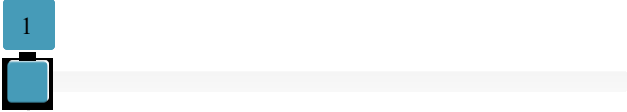
11. Kuura

12. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

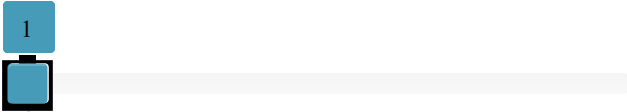
13. Mansikka

		
vain naisen nimi		vain miehen nimi
1		7

14. Miksi

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

15. Myrsky

		
vain naisen nimi		vain miehen nimi
1		7

16. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

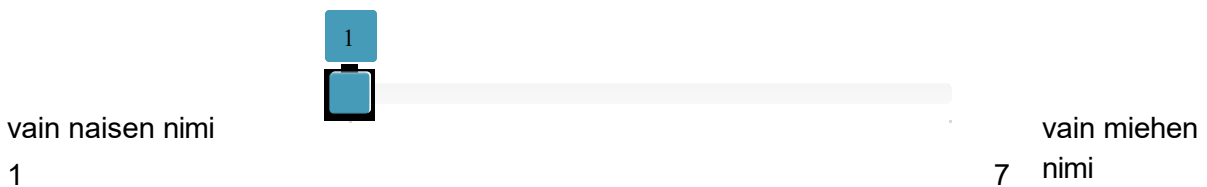
- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä

Nimen/sanan merkitysisältö

- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

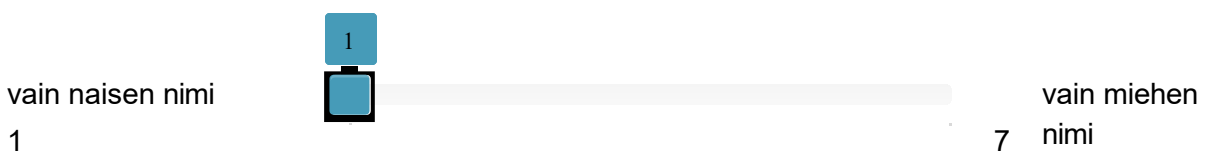
17. Orvokki

18. Miksi

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

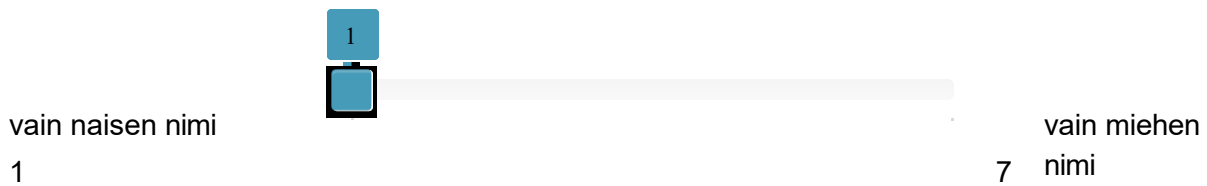
19. Paju

20. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

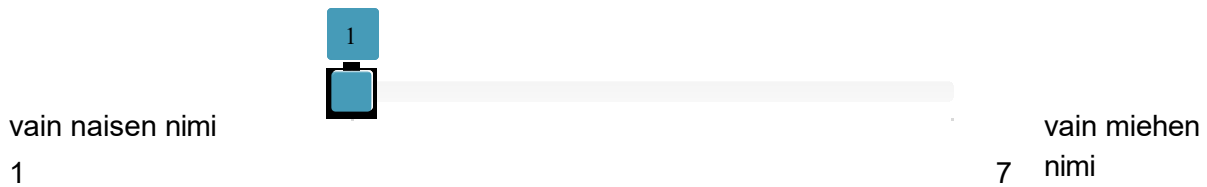
21. Peippo

22. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

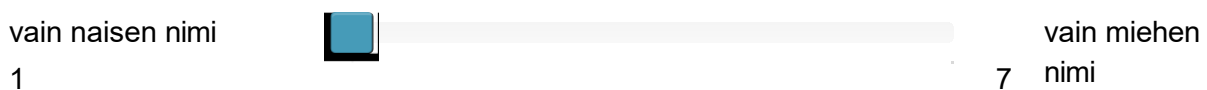
23. Pihlaja

24. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

25. Rae

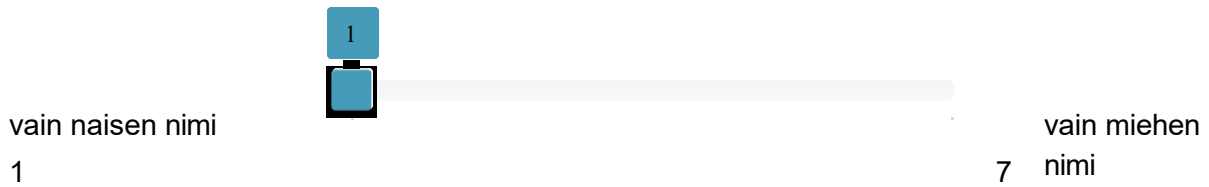

26. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä

- Nimen/sanan merkitysisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

27. Revontuli

28. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkitysisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

29. Sade

	☐		
vain naisen nimi	☒		vain miehen
1		7	nimi

30. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

31. Sammal

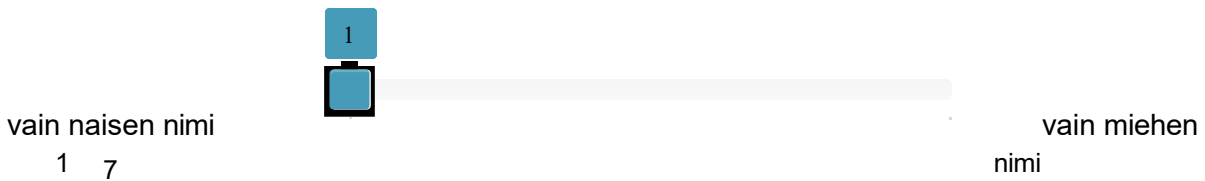
	☐		
vain naisen nimi	☒		vain miehen
1		7	nimi

32. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä

- Nimen/sanan merkitysisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

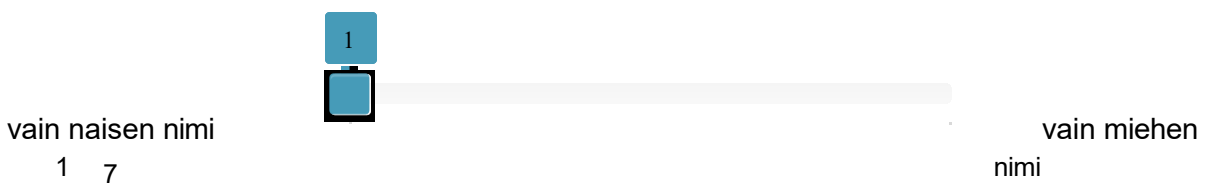
33. Tuisku

34. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkitysisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

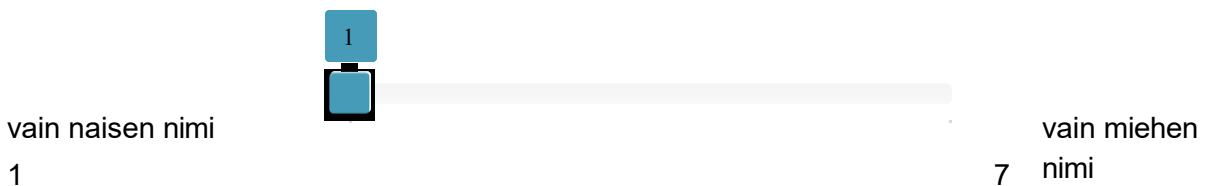
35. Tyrsky

36. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkitysisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

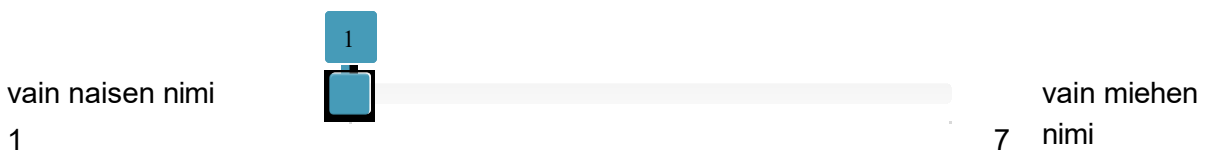
37. Unikko

38. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkitysisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan

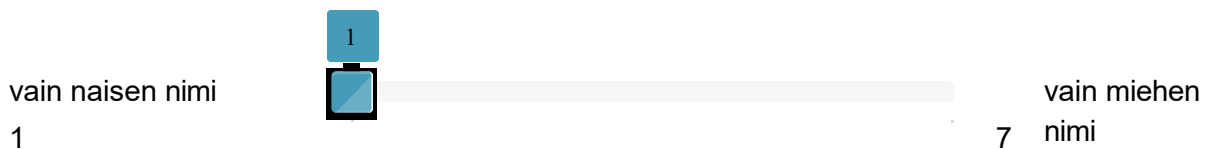
39. Usva

40. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

41. Utu

42. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

43. Vadelma

_____

1

vain naisen nimi 1 7 vain miehen nimi

Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä _____

Viima

_____

1

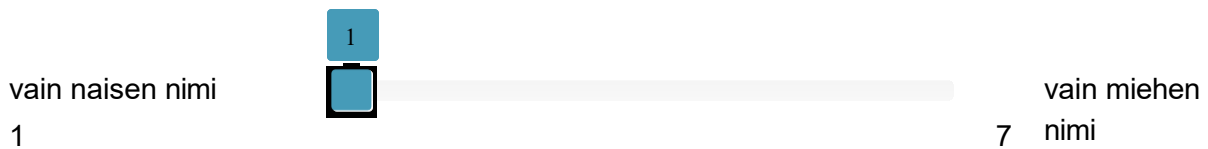
vain naisen nimi 1 7 vain miehen nimi

44. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä

- Nimen/sanan merkitysisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

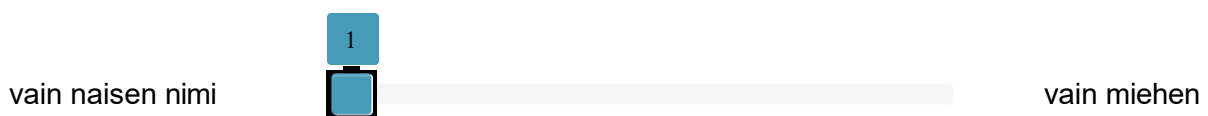
45. Virna

46. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkitysisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

47. Yrtti

1

7 nimi

48. Millä perusteella teit arvion? (valitse vähintään yksi vaihtoehto)

- Muistuttaa jotakin naiselle/miehelle vakiintunutta nimeä
- Nimen/sanan merkityssisältö
- Nimen äänneasu
- Tunnen jonkun tämän nimisen
- Nimen voi kuvitella mille sukupuolelle vaan
- Muu, mikä

49. Tähän voit halutessasi vapaasti kommentoida luontonimiä ja nimien sukupuolen määrittämistä

Taustatiedot

50. Äidinkieli

51. Ikä

- alle 20
- 20–30
- 31–40

41–50

51–60

61–70

71–80

80+

52. Kotiseutu tai mihin murrealueeseen tunnet kuuluvasi

---

53. Sukupuoli

nainen mies

muu

en halua kertoa

54. Koulutustaso tai opiskeltava koulutustaso

peruskoulu

toinen aste

alempi korkeakoulututkinto

ylempi korkeakoulututkinto

en halua kertoa